

SI TË PARANDALOJMË TRAFIKIMIN E LLOJEVE TË MBROJTUR TË SHPENDËVE

UDHËZUES PËR PUNONJËSIT
E POLICISË KUFITARE DHE
DOGANAVE SI DHE PËR
PUNONJËSIT E KONTROLLIT
VETERINAR KUFITAR

Autorët:

Dimitar Gradinarov

Lazar Petrunov

Svetoslav Spassov

Mirjan Topi

Ilustrimet:

Stoyan Nikolov

www.bspb.org

www.ppnea.org

PPNEA

Protection and Preservation of Natural Environment in Albania

Tekstet:

© Dimitar Gradinarov

© Lazar Petrunov

© Svetoslav Spasov

© Mirjan Topi

Ilustrimet:

© Stoyan Nikolov

Redaktorë teknik:

Dr. Petar Yankov

Dr. Aleksandër Trajçe

Përgatiti për shtyp:

Ivelina Georgieva, Vanya Georgieva

Shtypshkronja:

Color Studio Ltd.

© Shoqata për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri (PPNEA) dhe Shoqata Bullgare për Ruajtjen e Shpendëve (BSPB)

Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij libri, qoftë tekst apo ilustrim, nuk mund të rishtypet ose përdoret në çfarëdolloj forme apo mënyre – fotografike, elektronike ose mekanike, përfshirë fotokopjimin, pa lejen e Shoqatës Bullgare për Ruajtjen e Shpendëve (BSPB) dhe Shoqatës për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri (PPNEA). Botimi i parë në gjuhën bullgare i këtij libri është realizuar nga BSPB me ndihmën e Agjencisë Bullgare të Doganave në kuadër të projektit “Ruajtja e Shqiponjës Perandorake dhe Krahëthadrës së kuqe në Zonat Natura 2000 në Bullgari” dhe projektit “Masa Urgjente për të Mundësuar Mbijetesën e Kalit të qyqes (*Neophron percnopterus*) në Bullgari dhe Greqi, financuar nga programi LIFE + i Bashkimit Evropian. Përshtatja dhe botimi në shqip i këtij libri është realizuar nga PPNEA dhe BSPB në kuadër të projektit “Toka e Kështjellave dhe Shqiponjave: Një Model Pararojë për Zhvillimin e Turizimit të Qëndrueshëm Natyror në Shqipëri përgjatë Bregdetit Shqiptar të Adriatikut” i mbështetur financiarisht nga Fondi i Partneritetit për Ekosistemet e Kërcënuara (CEPF) nëpërmjet grantit numër 62721.

Sofia, 2017

ISBN 978-954-8310-40-6

SI TË PARANDALOJMË TRAFIKIMIN E LLOJEVE TË MBROJTUR TË SHPENDËVE

**UDHËZUES PËR PUNONJËSIT
E POLICISË KUFITARE DHE
DOGANAVE SI DHE PËR
PUNONJËSIT E KONTROLLIT
VETERINAR KUFITAR**

PËRMBAJTJA

Parathënie	5
Hyrje	7
Falënderime	8
Vështrim i përgjithshëm mbi tregtinë globale të llojeve të egra të bimëve dhe kafshëve	9
Legjislacioni ndërkombëtar	10
Legjislacioni kombëtar shqiptar	11
Kushtet për transportin e ligjshëm të kafshëve	11
Mënyrat më të zakonshme të trafikimit të paligjshëm të shpendëve të egër	12
Trafikimi pa dokumentacionin përkatës. Metodat dhe mënyrat e fshehjes dhe transportimit	12
Trafikimi me dokumenta të falsifikuara dhe shenja të rreme në trupin e shpendit	13
Masat efektive të ndalimit	15
Pjesët e trupit të shpendëve	17
Simbolet, shprehjet dhe akronimet	18
Shpendët grabitqarë të ditës	19
Shpendët grabitqarë të natës	65
Shpendët këngëtarë	71
Vezët	95
Indeksi alfabetik i llojeve të shpendëve	107
Indeksi i shpendëve grabitqarë të ditës dhe të natës (bufat)	107
Indeksi i shpendëve këngëtarë	108
Referencat	109
Faqe në internet me informacion të përshtatshëm	110

PARATHËNIE

Ruajtja dhe mbrojtja e faunës së egër ka qenë në vëmendje të shumë traktateve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare për ruajtjen e diversitetit biologjik në planetin tonë. Shumë lloje të kafshëve të egra janë zhdukur tërësisht në të kaluarën. Fatkeqësisht, zhdukja është një proces i vazhdueshëm që ndodh edhe sot në shumë zona të botës dhe fatkeqësisht edhe në Shqipëri. Njerëzit kanë shfrytëzuar gjithmonë burimet natyrore për nevojat e tyre, megjithatë ky shfrytëzim duhet të rregullohet me ligj në mënyrë që të parandalohet zhdukja e llojeve të egra të cilat kanë të drejtë po ashtu si edhe ne të mbijetojnë në këtë planet. Për të arritur këtë, qëndrueshmëria e popullatave të këtyre llojeve duhet ruajtur ose rimëkëmbur duke garantuar kështu mbijetesën e tyre.

Ky botim i dedikohet ruajtjes së llojeve të shpendëve të egër që gjenden në territorin e Shqipërisë dhe mund të bien pre e tregtisë së paligjshme. Edhe pse këto lloje mbrohen nga ligji, popullatat e tyre kanë rënë në mënyrë dramatike si pasojë e ndikimit shkatërrues, të drejtpërdrejtë ose jo në to. Ky proces është rezultat i kuptimit të rolit të shpendëve në mjedis në përgjithësi dhe për njerëzit në veçanti. Kundravajtësit të cilët vjedhin vezët ose zogjtë e vegjël nga foletë e shpendëve grabitqarë për të siguruar material për gjahtarët që përdorin këta shpendë, i shkaktojnë një dëm serioz popullatave të këtyre llojeve. Gjuetia e paligjshme e shpendëve këngëtarë në Evropën Lindore për t'i shitur në restorante të ndryshme si për shembull në Itali dhe Maltë shkakton gjithashtu pasoja serioze në ruajtjen e balancës së popullatave të këtyre llojeve. Në kohët e sotme, rritja e kërkesës së vazhdueshme për këto lloje për përfitime ekonomike, përbën kërcënim serioz që mund të çojë deri në zhdukjen e tyre. Në rrethanat, ku nuk ka kontroll kufijsh ndërmjet vendeve të Bashkimit Evropian e kombinuar kjo me një rritje të tregtisë me vende jashtë BE, kjo çështje kërkon një vëmendje të veçantë.

Hedhja dritë mbi problemet dhe gjetja e zgjidhjeve kërkon një bashkëpunim të ngushtë ndërmjet institucioneve publike dhe organizatave jo qeveritare. Një bashkëpunim i tillë është gjithashtu një kusht paraprak për ruajtjen e llojeve të kërcënuar të shpendëve, të përfshirë në këtë udhëzues të publikuar nga Shoqata Bullgare për Mbrojtjen e Shpendëve dhe Qendra për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri. Shpresoj që ky libër do të kontribuojë në përpjekjet tona të përbashkëta për ruajtjen e biodiversitetit në Shqipëri.

Valeri Georgiev, Ekspert i CITES

Fauna dhe Flora e egër janë pjesë e pandarë e ekosistemeve natyrore dhe përcaktohen si pasuri kombëtare, që duhen mbrojtur për sot dhe brezat që do të vijnë. Në Shqipëri, mbrojtja rregullohet përmes një kuadri të gjerë ligjor i cili garanton ruajtjen e llojeve të ndryshme të faunës dhe florës si dhe habitatet ku ato jetojnë. Në rrafshin ndërkombëtar Shqipëria aderon në një sërë konventash për mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës në përgjithësi dhe faunës e florës në veçanti. Një ndër më të rëndësishmet është konventa “Për tregtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe të faunës së egër” (CITES) e cila është një marrëveshje mjedisore e ratifikuar nga 181 shtete. Shqipëria e ka ratifikuar këtë konventë në vitin 2003 dhe ka marrë përsipër përgjegjësitë që burojnë nga kjo konventë në lidhje me tregtinë e specieve të faunës dhe florës. Tregtimi dhe trafikimi i llojeve të kafshëve dhe bimëve të rrezikuara përmes kufijve shtetëror është i ndaluar rreptësisht. Megjithkëtë, tregtia e llojeve të rrezikuara, kryesisht e shpendëve, në vitet e fundit ka qenë një fenomen tejet i dëmshëm për popullatat e shpendëve. Një ndër shembujt më të këqinj të këtij trafiku kanë qenë gjahtarët e huaj që largoheshin nga vendi me sasi të konsiderueshme të shpendëve të egër. Pavarësisht reduktimit të këtij fenomeni, mbetet ende punë në këtë drejtim pasi gjuetia e paligjshme është ende aktive dhe trafiku i shpendëve të vrarë ose të gjallë vazhdon. Problematike paraqitet edhe tregtia e trofeve të gjuetisë dhe kafshëve të balsamosura, të cilat tregëtohen si mallra për qëllime estetike. Vigjilenca e autoriteve doganore në zbulimin e llojeve të rrezikuara që kalohen përmes kufijve ka rol të rëndësishëm në mbrojtjen e pasurisë dhe sigurisë tonë kombëtare. Për ti ardhur në ndihmë administratës doganore në përmbushje të detyrimeve që ka Shqipëria në kuadër të konventës CITES, Shoqata për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri dhe Shoqata Bullgare për Mbrojtjen e Shpendëve kanë përgatitur këtë udhëzues për njohjen e shpendëve të egër të rrezikuar. Këtu përshkruhen rreth 44 lloje shpendësh dhe jepen detaje të ilustruara të formës së trupit, puplave dhe veçanti të tjera të pjesëve të ndryshme anatomike. Përmes këtij publikimi shoqatat shpresojnë dhe besojnë se autoritet doganore do të jenë në gjendje të identifikojnë llojet e shpendëve dhe për rrjedhojë të ndalojnë tregtinë dhe trafikun e shpendëve të egër duke kontribuar në mbrojtjen dhe ruajtjen e larmisë biologjike të vendit.

Kujtim Mersini, PPNEA

HYRJE

Shqipëria është një vend me biodiversitet jashtëzakonisht të pasur, ku përfshihen lloje të rrezikuara dhe të rralla të cilat mbrohen me ligj. Disa prej këtyre lloje janë subjekt i trafikimit dhe tregtisë së paligjshme për qëllime të ndryshme.

Shqipëria ndan kufijtë me një numër krahesisht të madh shtetesh, një pjesë e të cilëve janë anëtarë të Bashkimit Evropian (Italia dhe Greqia) dhe një pjesë jo, dhe ndodhet në një pozicion gjeografik strategjik, ku kalojnë shumë rrugë tregëtare qoftë detare, qoftë tokësore. Kjo sjell një lëvizje të lartë të mallrave që kryesisht mbërrijnë në portet e vendit dhe më tej tranzitohen drejt shteteve të tjera fqinje ose më larg. Kjo lëvizje mallrash përfshin edhe trafikimin e paligjshëm të llojeve të kafshëve dhe bimëve të rrezikuara, të rralla dhe të mbrojtura me ligj, nga e gjithë bota nëpërmjet skemave dhe kanaleve të mirëorganizuara.

Ky libër është përgatitur për t'u ardhur në ndihmë punonjësve të shërbimit doganor dhe shërbimit veterinar kufitar të Shqipërisë për të ushtruar punën e tyre të përditshme. Ne shpresojmë që ky libër t'u vijë në ndihmë punonjësve të sipërpërmendur në parandalimin e trafikimit të paligjshëm të llojeve të mbrojtura të shpendëve, me theks tek shpendët grabitqarë të cilët janë llojet më të ekspozuara ndaj këtij fenomeni.

Ky libër, përfshin një përshkrim të shkurtër të legjislacionit kombëtar dhe ndërkombëtar mbi tregtinë e llojeve të rralla; një përmbledhje të praktikave dhe teknikave më të zakonshme që përdoren për fshehjen dhe trafikimin e kafshëve; këshilla praktike për reagimin e duhur; dhe një udhëzues të shkurtër për identifikimin e llojeve më të zakonshëm të shpendëve grabitqarë të ditës, bufave dhe shpendëve këngëtarë që gjenden në Shqipëri dhe janë subjekt i trafikimit dhe tregtisë së paligjshme.

Sigurisht që udhëzimet e këtij libri mund të përdoren dhe nga punonjës të tjerë të zbatimit të ligjit, si dhe nga cilido që punon kundër veprave kriminale të kësaj natyre.

Ne do ta konsiderojmë sukses punën për realizimin e këtij libri, vetëm nëse ndihmon në përmirësimin dhe efikasitetin e institucioneve përkatëse, në punën e tyre të vështirë për luftimin e trafikimit dhe tregtisë së paligjshme të llojeve të rralla dhe të mbrojtura të Shqipërisë.

FALËNDERIME

Përgatitja e këtij udhëzuesi nuk do të ishte e mundur pa ndihmën e shumë ekspertëve dhe specialistëve ndërkombëtarë që punojnë për ruajtjen e biodiversitetit. Në mënyrë të veçantë, ne dëshirojmë të falënderojmë: Valeri Georgiev, Ekspert i CITES për Bullgarinë – për këshillat e tij me vlerë; Maria Kirilova, Agjencia Bullgare e Doganave; Yana Velina, eksperte e re pranë Shërbimit Kombëtar për Ruajtjen e Natyrës të Bullgarisë; Guy Shorrocks, ekspert i investigimeve pranë Shoqatës Mbretërore për Ruajtjen e Shpendëve në Britaninë e Madhe; Nevin Hunter, Drejtor i Njësisë Kombëtare Kundër Krimit ndaj Kafshëve të Egra në Britaninë e Madhe; Z. Guy Clarke, Agjencia Kufitare e Britanisë së Madhe, Aeroporti Heathrow; dhe Z. Elkonis Buhajoti, ekspert ligjor për çështjet mjedisore. Gjithashtu një falënderim i veçantë shkon për projektet LIFE +, LIFE 07 NAT/BG/000068 dhe LIFE10 NAT/BG/000152, Fondacionin A.G.Leventis të cilët financuan zhvillimin e këtij materiali si dhe projektit 62721 të CEPF i cili financoi botimin në shqip të këtij udhëzuesi.

VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM MBI TREGTINË GLOBALE TË LLOJEVE TË EGRA TË BIMËVE DHE KAFSHËVE

Tregtia ndërkombëtare e bimëve dhe kafshëve të egra është ndër faktorët kyç për rënien e shpejtë të popullatave të një numri të madh llojesh të florës dhe të faunës. Kjo lloj tregtie, ndikon më së tepërmi disa prej llojeve më tërheqëse dhe për këtë arsye më të rrezikuara nga zhdukja – lloje, popullata e të cilave është vetvetiu e vogël. Tregtia e llojeve të rrezikuara është një biznes luksi, të ardhurat vjetore që gjenerohen janë të jashtëzakonshme dhe vlerësohen në miliarda USD. Çdo vit mbi 10 milion individë të bimëve ose kafshëve të ndryshme, ose pjesë apo prodhime të tyre bien viktimë e këtij tregu.

Subjekt i këtij tregu janë mbi 13 000 lloje shpendësh dhe gjitarësh, përreth 6000 lloje reptilësh dhe peshqish, miliona lloje jovvertebrorësh dhe më shumë se 25 000 lloje bimësh. Përreth 89 % i këtij tregu është i ligjshëm. Pjesa e mbetur prej 11 % përbën pjesën e paligjshme të kësaj tregtie, e cila gjeneron jo pak por rreth 22.1 miliardë USD (të dhëna për vitin 2009).

Të dyja palët, si tregëtarët e ligjshëm ashtu edhe ata të paligjshëm, përshtaten shpejt me ndryshimet e tregut dhe ndryshimet e legjislacionit gjithashtu. Kur popullata e një specie të caktuar bie së tepërmi në numër dhe bëhet e paleverdisshme, interesi drejtohet kundrejt llojeve të tjera dhe tregje të tjera hapen. Metoda dhe kanale të reja për trafikimin e paligjshëm janë zhvilluar si në nivel ndërkombëtar ashtu edhe në atë kombëtar. Globalizimi, hapja e tregjeve të reja dhe përdorimi i teknologjive të reja të komunikimit, krijojnë mundësi të reja për kerkësën, ofertën dhe trafikimin. Në të njëjtën kohë, pjesë të kafshëve apo bimëve të egra në formën e produkteve të ndryshme bëhen të vështira për t'u zbuluar dhe gjurmuar ose injorohen gjerësisht.

Në shumë raste, tregtia e ligjshme shërben për të mbuluar atë të paligjshmen. Shpesh investigimi i rasteve të tregtisë së paligjshme dhe trafikimi i kafshëve të egra ka provuar se kundravajtësit janë të pajisur me liçencë për tregtinë e llojeve ekzotike. Gjithashtu, rrethana të ndryshme (p.sh vendi dhe data e vjeljes) mund ta kthejnë tregtinë e të njëjtit lloj në të ligjshme ose të paligjshme. Të gjithë këta faktorë paraqesin vështirësi për hartimin dhe zbatimin me efektivitet të legjislacionit përkatës.

LEGJISLACIONI NDËRKOMBËTAR

CITES

Konventa për Tregtinë Ndërkombëtare të Llojeve të Rrezikuara të Florës dhe Faunës, e njohur shkurtimisht si CITES ose Konventa e Uashingtonit, e cila u firmos në Uashington në vitin 1973. Kjo konventë, rregullon administrimin dhe aspektet ligjore për tregtinë dhe transportin ndërkufitar të llojeve globalisht të rrezikuara të faunës dhe florës. Rregullimi i këtij tregu, realizohet nëpërmjet një sistemi çertifikatash dhe liçensash. Mbi 30 000 lloje janë të përfshira në këtë konventë të Bashkimit Evropian.

Bashkimi Evropian zbaton konventën e CITES nëpërmjet të ashtëquajturës “Rregullore për mbrojtjen e llojeve të florës dhe faunës së egër” duke rregulluar tregtimin e tyre dhe rregulloreve të tjera përkatëse. Llojet e rrezikuara janë të shpërndara në katër anekse të kësaj Rregulloreje: A, B, C, dhe D, në varësi të statusit të mbrojtjes. Në aneksin “A” janë të listuara llojet më të rrezikuara dhe llojet me interes më të lartë ruajtje, tregtia ndërkombëtare për arsye përfitimi e të cilave është e ndaluar. Ky aneks përfshin lloje me interes ruajtje për Bashkimin Evropian të cilat nuk përfshihen edhe në vetë Konventën. Në anekset e tjera listohen lloje të grupeve më të mëdha taksonomike ose popullata për të cilat rregullimi me ligj i tregtisë është i nevojshëm.

Bashkimi Evropian përfaqëson një ndër tregjet më të mëdha për llojet e listuara në Konventë. Është vlerësuar se një e treta e tregtisë së ligjshme të llojeve të CITES kryhet brenda kufijve të BE-së.

Bashkimi Evropian ka importin më të madh të shpendëve dhe importin e dytë më të madh të reptilëve dhe lëkurave të reptilëve dhe gjitarëve të gjallë. Tregjet më të mëdha janë në Spanjë, Portugali dhe Belgjikë. Bazuar në statistika, 35% e shpendëve që importohen në Britaninë e Madhe janë papagaj dhe shpendë grabitqarë të ditës dhe numri i reptilëve që mbahen në robëri vlerësohet të jetë rreth 5 milion individë. Për vende si Britania e Madhe të ardhurat vjetore nga tregtia e llojeve objekt i CITES, vlerësohet të jetë mbi 80 milion euro.

Struktura e Bashkimit Evropian shfaq sfida serioze për zbatimin efektiv të legjislacionit përkatës. Mallrat mund të transportohen lirshëm nga një vend anëtar në tjetrin, prandaj kontrolli efektiv i kufijve të jashtëm të BE-së garanton një mbrojtje më të mirë për të gjithë vendet anëtare. Shqipëria, ndonëse vend kandidat përbën një kufi të jashtëm për Bashkimin Evropian dhe kontrolli kufitar për këtë çështje është i një rëndësie domethënëse. Ndalimi i rasteve të tregtisë së paligjshme të llojeve të listuara në Konventën e CITES nga autoritetet kufitare dhe doganore shqiptare përbën avantazh në zbatimin aktual të detyrimeve që burojnë nga kjo konventë si dhe mundëson një parapërgatitje të institucioneve në fjalë për të zbatuar me efektivitet rregulloret e lartpërmendura të Bashkimit Evropian, integrimi në të cilin është prioriteti kryesor kombëtar.

LEGJISLACIONI KOMBËTAR SHQIPTAR

Ligjet e miratuara në Shqipëri për mbrojtjen e komponentëve të veçantë mjedisorë, ose trajtimin e proceseve të rëndësishme mjedisore, janë formuluar për të qenë në harmoni me dispozitat e kuadrit ligjor dhe së bashku formojnë të ashtuquajturin Legjislacion Kombëtar Mjedisor. Legjislacioni kombëtar për mjedisin është duke kaluar një fazë intensive përpunimi si rrjedhojë e njehësimit me atë të BE-së dhe përfshirjes së Direktivave përkatëse për mjedisin (të BE-së), si kusht themelor për integrimin e vendit.

Konkretisht, mbrojtja e llojeve realizohet nëpërmjet dispozitave të veçanta të ligjit “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit” dhe ligjit “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër dhe Gjuetinë”. Ligji “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit” përmban edhe dispozita për llojet invazive dhe masat mbrojtëse për ruajtjen e llojeve. Mbrojtja e habitateve realizohet nëpërmjet dispozitave të ligjit “Për Zonat e Mbrojtura”, dhe rrjetin e zonave të mbrojtura, ndërkohë që ligji “Mbrojtjen e Faunës së Egër dhe Gjuetinë” parashikon mbrojtjen e habitateve të rëndësishme për shpendët në përgjithësi dhe shpendët shtegtarë në veçanti.

Një rëndësi të veçantë ka edhe ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”, ku përcaktohen me imtësi rastet dhe mënyrat e importit dhe eksportit të llojeve të florës dhe faunës së egër, si dhe procedurat e marrjes së lejeve përkatëse.

Duhet theksuar se Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, me strukturat e saj në zonat doganore, është organi që realizon zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe “Konventës për Tregtinë Ndërkombëtare të Llojeve të Rrezikuara të Florës dhe Faunës” si dhe përcakton rregullat dhe procedurat për zbatimin e dispozitave të konventës në fjalë, në mënyrë që tregtia ndërkombëtare e llojeve të mos rrezikojë mbijetesën dhe të shmangë keqtrajtimet e tyre gjatë transportit apo tregimit ndërkombëtar. Kjo realizohet nëpërmjet kontrollit doganor mbi importet, eksportet, riekportet dhe tranzitimet e individëve të llojeve të faunës e florës, të listuara në anekset e konventës dhe në listën vendase. Ky rol përforcohet edhe me masat që merren nga ana e Organeve Doganore në rastin e shkeljes së dispozitave të këtij ligji si dhe sanksionet përkatëse që shoqërojnë keto shkelje.

KUSHTET PËR TRANSPORTIN E LIGJSHËM TË KAFSHËVE

Kushtet për transportin e ligjshëm të llojeve të faunës dhe florës së egër përcaktohen në mënyrë të hollësishme në ligjin Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”.

Eksporti, importi dhe riekporti i çdo individi të llojeve, të përfshira në anekse dhe në listën vendase, kryhen vetëm pasi personi fizik apo juridik pajiset me lejen përkatëse, të cilën e

paraqet në organet doganore. Lejet për importin, eksportin dhe riekportin e individëve të llojeve të listuara në anekset 1 e 2 të Konventës lëshohen nga autoriteti shkencor. Personi fizik apo juridik kërkon dhe pajiset me leje edhe kur do të importojë apo eksportojë një individ të vetëm. Leja nuk mund t'i transferohet një personi tjetër, të ndryshëm nga ai, në emër të të cilit është lëshuar. Çdo aplikant, që kërkon një leje për llojet e listuara në anekse, paraqet një aplikim me shkrim në ministri, së bashku me kërkesën dhe dokumentet shoqëruese të saj, sikurse specifikohet në nenin 17 të këtij ligji. Leja shoqërohet me kushte e kërkesa të veçanta, të detyrueshme, të cilat mbrojnë individët nga keqtrajtimet e dëmtimet gjatë importit, eksportit dhe riekportit. Leja lëshohet brenda 15 ditëve pune pas datës së dorëzimit të aplikimit. Lejet e eksportit dhe të riekportit janë të vlefshme për një periudhë 6-mujore nga data e lëshimit. Leja e importit për individë të llojeve të përfshira në anekset 1 e 2 është e vlefshme për një periudhë 12-mujore nga data e lëshimit. Ministri revokon, në çdo kohë, çdo leje të lëshuar, kur provohet se është lëshuar si rezultat i deklaratave të pavërteta ose me qëllim mashtues të aplikantit. Personat fizikë dhe juridikë që pajisen me leje, si dhe ata që regjistrohen, paguajnë një tarifë shërbimi, e cila derdhet në llogarinë e ministrisë përgjegjëse, në fillim të procedurës së aplikimit dhe është e pakthyeshme, pavarësisht nëse jepet apo jo leja ose regjistrimi.

MËNYRAT MË TË ZAKONSHME TË TRAFIKIMIT TË PALIGJSHËM TË SHPENDËVE TË EGËR

TRAFIKIMI PA DOKUMENTACIONIN PËRKATËS. METODAT DHE MËNYRAT E FSHEHJES DHE TRANSPORTIMIT

Për këtë lloj trafikimi, kundravajtësit përdorin shpesh kafaze të zakonshme të cilat i vendosin në çanta të mëdha të llojeve të ndryshme, si për shembull çanta shpine, valixhe etj.

Kutitë e kartonit dhe çantat prej tekstili me vrime, rrjetat dhe të tjera të tilla si këto, gjithashtu përdoren, duke u vendosur veçmas në hapësirën e mjetit transportues ose duke u fshehur në çanta ose valixhe më të mëdha. Kutitë e kartonit të amballazheve të ndryshme ushqimore, me vrime, duhet të kontrollohen me kujdes. Vrimat në këto kuti, zakonisht hapen kur në to vendoset një kafshë e gjallë, në mënyrë që kutia të ajroset. Kafaze, kuti apo çanta të ndryshme plastike, të prodhuara enkas për këtë qëllim, gjithashtu përdoren. Këto mjete standarte për transportin e llojeve, duhet të kontrollohen me kujdes nëse përmbajnë lloje të mbrojtura.

Në disa raste, fillimisht, shpendëve u injektohet qetësues dhe më pas fshehen nëpër mjetet e lartpërmendura, në mënyrë që të mos zbulohen nga thirrjet apo zhurmat e lëvizjes.

Shumë shpesh, kafazi me shpendin e fshehur vendoset në pjesën e bagazhit të mjetit transportues ose në pjesën e gomës rezervë.

Vezët e shpendëve të egër, vendosen në kuti, të cilat garantojnë ruajtjen dhe mos dëmtimin e tyre gjatë transportit

Shpendët e vegjël, sikurse edhe vezët e tyre mund të trafikohen duke u fshehur në kostumet apo veshjet e gjera. Në rastet kur vezët trafikohen për arsye inkubimi, shpesh vendosen në çanta termike. Vezët e llojeve të rralla, të cilat kanë madhësi të përafërt me vezët e pulës (si psh. Skifterët e mëdhenj, Kali i qyqes dhe të rrëmbenjësve të tjerë), mund të trafikohen gjatë pushimeve të pushkëve, të vendosura haptazi në kuti vezësh dhe të lyera si vezë pushkësh, njësoj si vezët e tjera.

TRAFIKIMI ME DOKUMENTA TË FALSIFIKUARA DHE SHENJA TË RREME NË TRUPIN E SHPENDIT

Trafikimi me dokumenta të falsifikuara

Tipari kryesor i këtij lloj trafikimi është se nuk ka asnjë përpjekje për të fshehur shpendët, të cilët transportohen me dokumenta të falsifikuara të cilat ngajnë me dokumentat origjinale që kërkon CITES.

Shpesh forma të bardha dokumentash shkarkohen nga interneti dhe më tej falsifikohen sipas nevojës. Në shumicën e rasteve ky lloj dokumenti i falsifikuar mund të dallohet nga lloji i letrës së përdorur. Zakonisht, dokumentat e falsifikuara shtypen në letër të zakonshme. Dokumentat origjinalë shtypen në letër speciale format A4, ku nuk mund të shtohen elementë të tjerë në formë mekanike. Letra është me motive të dallueshme në sfond, të shtypura në ngjyrë gri, dhe çdo ndërhyrje për falsifikim me mjete mekanike ose kimike mund të dallohet lehtësisht. Shpesh, dokumentat e falsifikuara përmbajnë fusha të paplotësuara.

Një rast tjetër trafikimi është ai ku përdoret dokument origjinal por me të dhëna të ndryshuara ose falsifikuara. Në të shumtën e rasteve fushat që falsifikohen janë: numri i individit, emri i llojit, shenjat dalluese të individit si dhe datat e lëshimit dhe skadimit të dokumentit.

Falsifikimi i unazave të shpendëve

Të gjithë llojet e shpendëve subjekt tregtie dhe transporti duhet detyrimisht të jenë të pajisur me unaza individuale. Shpendët të cilët çelin dhe rriten në robëri unazohen, me një unazë të mbyllur e cila përban kodin numerik individual të shpendit. Nuk ka ndonjë standart të caktuar mbi materialin e unazës, por duhet të jetë material i fortë, të paktën sa alumini.

Shpendët e egër të cilët kapen në mënyrë të ligjshme, ashtu sikurse dhe shpendët që importohen nga vende të tjera dhe nuk janë të unazuar, pajisen me një mikroçip i cili zakonisht vendoset në zonën e krahavorit. Shërbimi veterinar kufitar mund të lexojë mikroçipin nëpërmjet një lexuesi standart.

Shpendët e egër të kapur në formë të ligjshme ose të importuar nga vende të tjera por pa “matrikull” nuk mund të pajisen me mikroçip, për shkak të disa shqetësimeve fizike ose të

sjelljes që ky i fundit mund të shkaktojë tek shpendët. Në raste të tilla, shpendët pajisen me unazë, e cila duhet të përbëhet nga material i fortë, të paktën sa alumini. Unaza duhet të jetë metalike nëse diametri i saj është më i vogël se 6 mm. Tipi i matrikullit dhe kodi i tij, duhet të shënohen në dokumentacionin përkatës për shpendin.

Në të shumtën e rasteve, matrikujt e vendosur në shtete të ndryshme, i plotësojnë standartet e lartpërmendura, megjithatë ka edhe ndryshime në bazë të kritereve apo standarteve që ka një vend i caktuar. Normalisht, lloji i unazës (e hapur ose e mbyllur) shënohet në dokumentin përkatës zyrtar për secilin individ të shpendit objekt transporti ose tregtie.

Shpesh, falsifikimet e matrikujve realizohen si mëposhtë:

- Unaza standarte e një shpendi që mbahet në mënyrë të ligjshme, pritët me shumë kujdes, dhe më pas ngjitet në këmbën e një shpendi tjetër të të njëjtit lloj. Kjo metodë përdoret zakonisht kur shpendi që mbahej në mënyrë të ligjshme ngordh dhe zëvendësohet me një shpend tjetër të kapur ilegalisht në natyrë.
- Unazimi i shpendëve të egër të kapur në mënyrë të paligjshme me unazë metalike të hapur. Kjo metodë përdoret më së shumti për transportin e shpendëve të egër të kapur në mënyrë të paligjshme, me anë të dokumentave origjinale të një shpendi tjetër të të njëjtit lloj që mbahet në mënyrë të ligjshme. Në këtë rast, falsifikohet unaza që vendoset në shpendin e kapur në mënyrë të paligjshme. Është e rëndësishme të mos harrohet: në rast se në çertifikatën e shpendit shënohet se ka çelur në robëri, atëherë në asnjë rrethanë unaza nuk mund të jetë e llojit të hapur.

Për të verifikuar rastet e dokumentacionit të falsifikuar, punonjësit përgjegjës në pikat kufitare duhet të kryejnë një kontroll të imët të dokumentave që paraqiten. Duhet vërejtur me kujdes informacioni në fushat specifike të dokumentit, si për shembull numri i individit, data, lloji etj. përkohë me shpendin që transportohet. Të dhënat në çertifikatën e shpendit, duhet të korrespondojnë me të dhënat e shënura në unazën e vendosur në këmbën e shpendit ose në mikroçipin e vendosur në pjesën e krahërorit. Sigurisht për të kryer një kontroll sa më të besueshëm, nevojiten njohuri të mira në identifikimin e llojeve (tek disa lloje fajkojsh është pothuajse e pamundur të dallosh se kujt lloji i përket një individ juvenil).

Nëse nga rrethanat e transportit dhe nga kontrolli i dokumentave krijohet sadopak dyshim, atëherë ndihmë mund të kërkohej nga ekspertët e Ministrisë së Mjedisit, Inspektoriatit Rajonal të Mjedisit, ose nga Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura.

MASAT EFEKTIVE TË NDALIMIT

Punonjësit e shërbimit veterinar kufitar, luajnë një rol kyç në rregullimin e transportit ndërkufitar të kafshëve, pjesëve dhe produkteve të tyre, pasi kryejnë detyrën e tyre përpara se mallrat t'i nënshtrohen ekzaminimit doganor.

Punonjësit e doganës kontrollojnë dokumentacionin përkatës për import, tregtim, tranzit dhe eksport sikurse parashikohet në legjislacionin shqiptar dhe atë ndërkombëtar; ata gjithashtu kryejnë edhe kontrollin fizik të ngarkesave me individë të llojeve të mbrojtura.

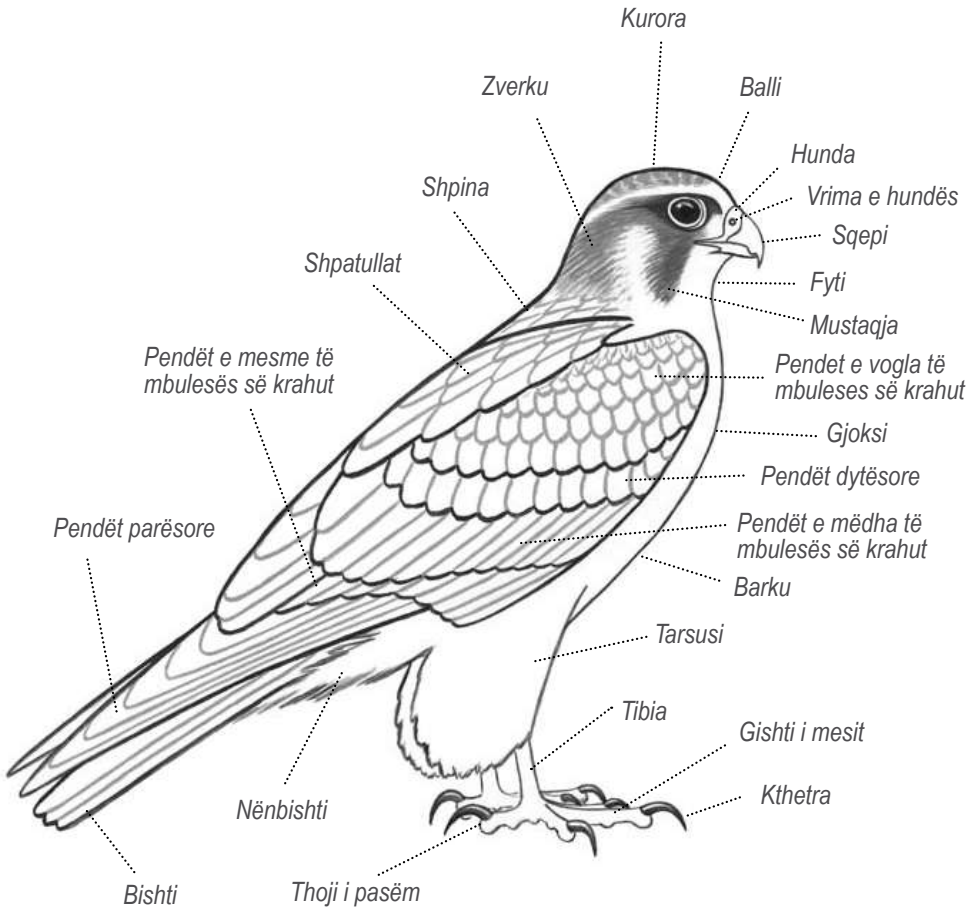
Një rast që përsëritet shpesh, është përpjekja për të transportuar një shpend me një çertifikatë të rregullt por të lëshuar jo në emër të personit që transporton shpendin por në emër të dikujt tjetër. Në këtë rast punonjësi i doganës duhet t'i kërkojë transportuesit një dokument shtesë i cili vërteton të drejtën e mbajtjes së shpendit: kontratë shit-blerje, kontratë dhurimi ose një prokurë e dhënë nga zotëruesi i shpendit.

Në rast kundravajteje ose dyshimi për kundravajtje, punonjësi i doganës konfiskon individin e shpendit dhe njofton menjëherë shërbimin veterinar kufitar si dhe strukturat përgjegjëse në Ministrinë e Mjedisit. Punonjësi i shërbimit veterinar kufitar, konfirmon nëse dokumentacioni shoqërues korrespondon me individin që transportohet. Nëse është e nevojshme, ky i fundit mund të kontaktojë inistucionin që ka lëshuar dokumentin.

Nëse edhe me ndërhyrjen e shërbimit veterinar kufitar nuk arrihet konfirmimi i dokumentacionit, pra në rast se ka ende dyshime, punonjësit e doganës dhe ekspertët e Ministrisë së Mjedisit kontaktojnë ekspertët përkatës pranë Organit Konsulent Kombëtar të CITES dhe t'u kërkojnë atyre të identifikojnë shpendin që transportohet. Në rastet kur konfiskohen kafshë të gjalla, punonjësit e doganës dhe shërbimi veterinar kufitar sigurojnë ambient për akomodimin e përkohshëm të kafshës.

Në rast se konfirmohet përpjekja e trafikimit të paligjshëm dhe kafsha e gjallë konfiskohet përfundimisht, atëherë normalisht duhet të dërgohet në qendër rehabilitimi. Për dërgimin e kafshës në qendër rehabilitimi ndihmojnë punonjësit e shërbimit veterinar dhe ekspertët e Ministrisë së Mjedisit.

PJESËT E TRUPIT TË SHPENDËVE

SIMBOLET, SHPREHJET DHE AKRONIMET

♂ – mashkull

♀ – femër

ad. (adultus) – shpend i rritur

juv. (juvenis) – shpend i ri

EU – Bashkimi Evropian

CITES – Konventa për Tregtinë Ndërkombëtare të Llojeve të Rrezikuara të Florës dhe Faunës

PPNEA – Shoqata për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri

BSPB – Shoqata Bullgare për Mbrojtjen e Shpendëve

SHPENDËT GRABITQARË TË DITËS

Shkaba e zezë

(*Aegypius monachus*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 100–115 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 250–285 cm.

Lloj shumë i madh, më i madh se Shkaba. Pupilaja e trupit është kafe e errët, koka e madhe, irisi i kafenjtë dhe qafa është e mbuluar me pupla të gjata dhe të holla si tek Shkaba, por tek ky lloj qafa është pothuajse tërësisht e mbuluar. Tek individët e rritur pjesa e sipërme e “gushores” është e zbehtë, ndërsa tek të rinjtë kafe e errët ose e zezë. Këmbët janë ngjyrë gri e zbehtë në kafe.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

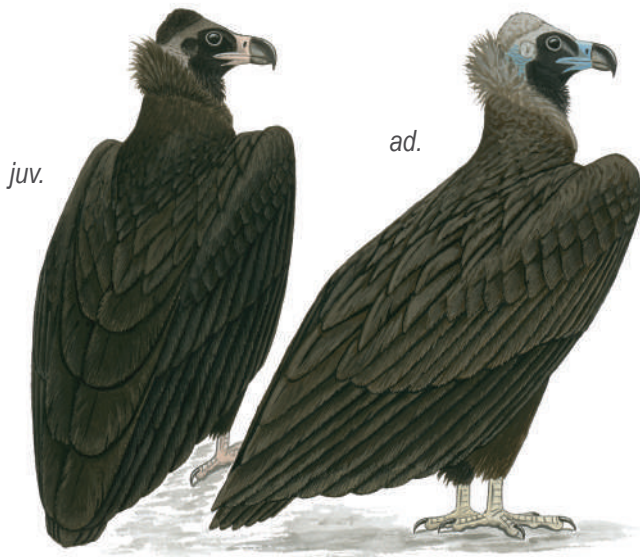
Ky lloj konsiderohet i zhdukur në Shqipëri.

Lloje të ngjashëm:

Shkaba

Shqiponja e detit (i riu)

Shqiponja e malit

Shkaba

(*Gyps fulvus*)

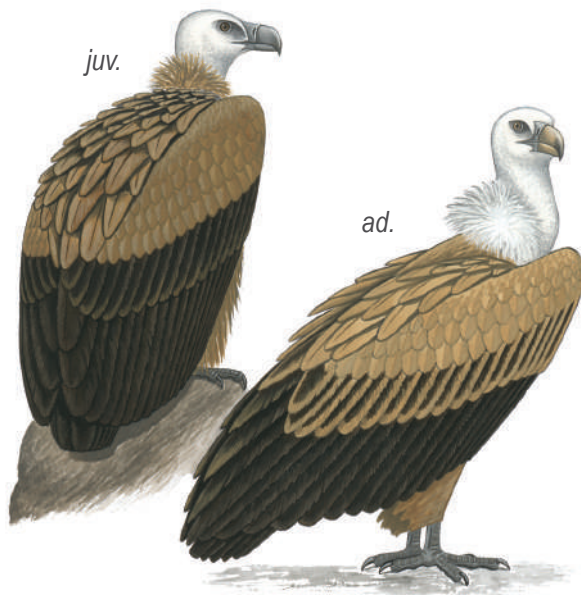
Përshkrimi:

Gjatësia e trupit: 95–110 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 230–265 cm.

Një prej shpendëve grabitqarë më të mëdhenj, më i madh se çdo lloj shqiponje. Puplaja e trupit është e kafenjtë, me qafë të bardhë të “rrjepur” dhe me pupla të holla dhe të gjata rreth qafës (në formë “gushore”) të cilat tek të rriturit janë të bardha, ndërsa tek të rinjtë janë të kafenjta. Krahët, tek ky lloj janë të gjerë, me pendë fluturimi të zeza. Bishti është i zi, i shkurtër dhe i rumbullakët. Sqepi është i verdhë tek të rriturit dhe i zi në kafe tek të rinjtë. Irsi është i verdhmë tek të rriturit dhe kafe e errët tek të rinjtë.

Statusi i mbrojtjes së llojit në në Shqipëri:

Shkaba është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se

ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), Nenin 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shkaba e zezë

Shqiponja e malit

Kali i qyqes

(*Neophron percnopterus*)

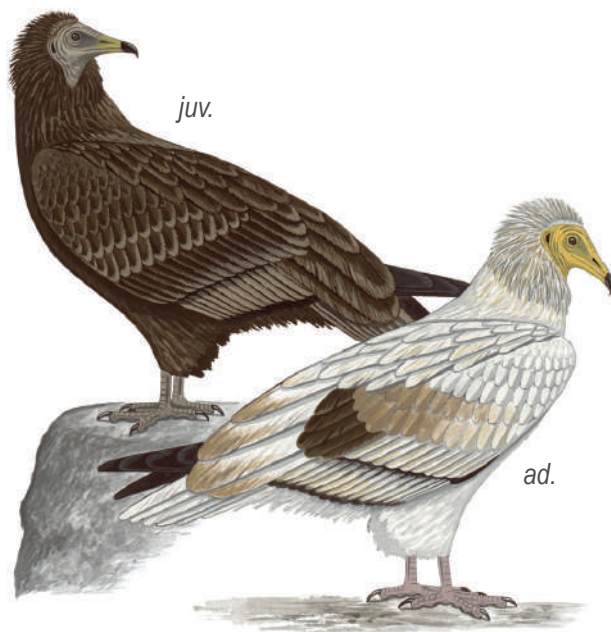
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 55–65 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 155–170 cm.

Është më i madh se Huta. Tek ky lloj, sqepi është i hollë dhe i zgjatur, fytyra karakteristike e verdhë në portokalli, irisi i syrit kafe e errët ose portokalli në kafe. Në kurorë ka disa zgjatime pendësh të bardha në formë “kreshte”. Këmbët janë blu të zbehta ose të kuqe të zbehta dhe bishti ka formën e pykës. Të rriturit janë të bardhë me pendët e fluturimit të zeza, ndërsa të rinjtë tërisht ngjyrë kafe të errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Kali i qyqes është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se

ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlvë; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja e vogël

Lejleku i bardhë

Shqiponja e detit

(*Haliaeetus albicilla*)

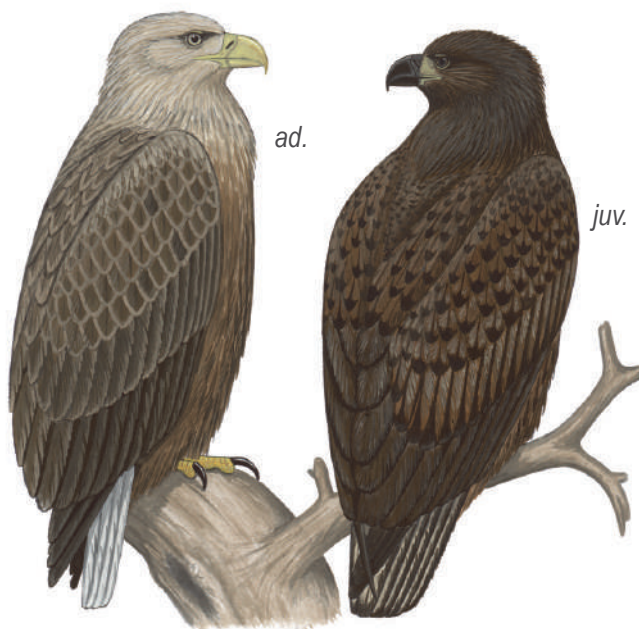
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 76 – 92 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 190 – 240 cm.

Një prej shpendëve grabitqarë të ditës më të mëdhenj. Tek ky lloj, krahët janë të gjerë dhe të gjatë, bishti është i shkurtër dhe qafa relativisht e gjatë. Sqepi është masiv dhe në ngjyrë të zezë tek të rinjtë, ndësa tek të rriturit në ngjyrë të verdhë. Të rriturit kanë puplajë të trupit të kafentë, koka është e zbehtë në ngjyrë kafe të verdhë, ndërsa bishti i bardhë. Tek të rinjtë, puplaja e trupit është ngjyrë kafe e errët, ndërsa bishti është më i errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri:

Shqiponja e detit është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji

specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit I të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja e malit

Shqiponja zverkverdhë

Shqiponja e malit

(*Aquila chrysaetos*)

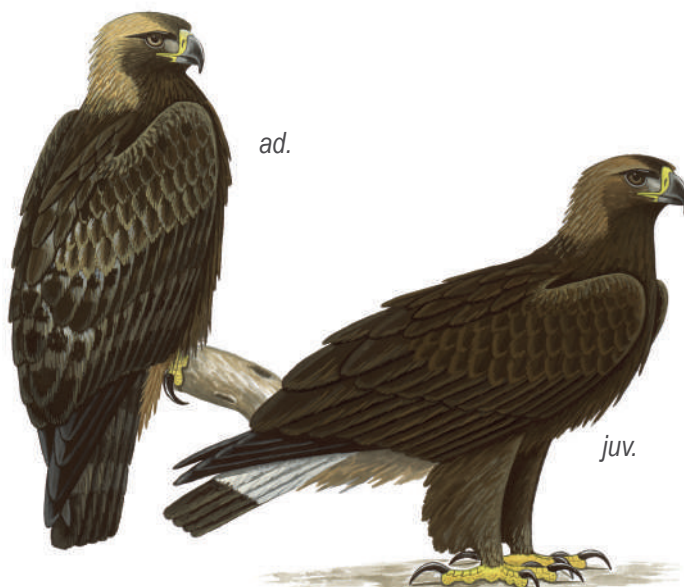
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 80–93 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 190–225 cm.

Një prej shqiponjave më të mëdha në Shqipëri. Tek ky lloj, të rriturit kanë puplajë të trupit ngjyrë kafe të errët me qafë dhe kurorë pak më të zbehtë. Të rinjtë kanë “njolla” të bardha të mëdha te krahët. Bishti tek të rriturit, është ngjyrë gri me një shirit të zi të gjerë në fund dhe disa shirita të tjerë më të hollë, ndërsa tek të rinjtë është i bardhë me një shirit të gjerë të zi në fund. Sqepi është i zi, ndërsa hunda së bashku me këmbët janë të verdha. Dallohet lehtësisht nga Shqiponja zverkverdhë nga thoji i pasëm shumë i gjatë (rreth 4 cm).

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Shqiponja e malit është lloj i rrezikuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se

ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja zverkverdhë

Shqiponja e detit

Shqiponja zverkverdhë

(*Aquila heliaca*)

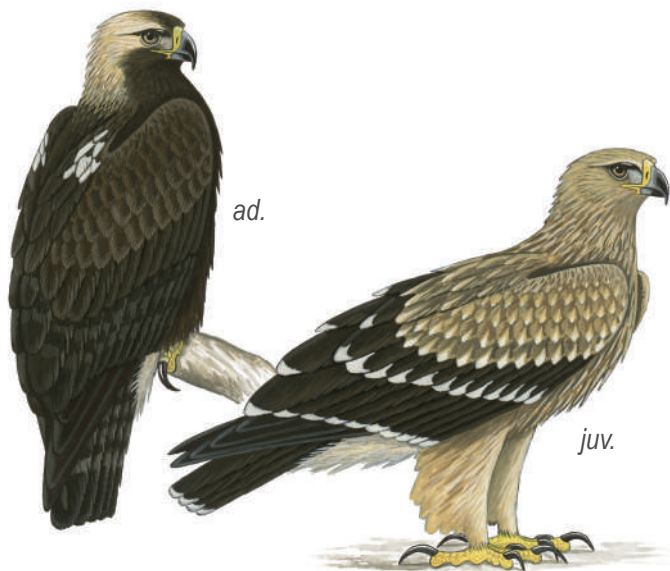
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 70 – 83 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 175 – 215 cm.

Shqiponjë e madhe, pothuajse sa Shqiponja e malit, por pakëz më e vogël. Të rriturit janë ngjyrë kafe e errët me pjesën e zverkut dhe të kurorës të zbehtë e cila bën kontrast me pjesën tjetër të trupit. Disa individë (por jo të gjithë) kanë “njolla” të bardha në shpatulla. Të rinjtë janë kryesisht ngjyrë kafe e zverdhur, me pendët e fluturimit të errëta. Pendët e bishtit tek të rriturit janë ngjyrë gri në kafe, shpesh goxha të zbehta, me një pjesë ngjyrë kafe në të zezë, e cila formon një shirit të gjerë të errët në fund të bishtit. Tek ky lloj, sqepi është i zi në majë dhe ngjyrë gri në blu në bazë. Hunda dhe këmbët janë të verdha. Irisi i verdhë në kafe. Dallohet nga Shqiponja e malit, kryesisht prej thojit të pasëm të cilin e ka më të hollë dhe më të shkurtër (më pak se 4 cm).

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Shqiponja zverkverdhë është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në

nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohej vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohej: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit I të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja e malit

Shqiponja e stepave

Shqiponja e vogël e rosave

(*Aquila pomarina*)

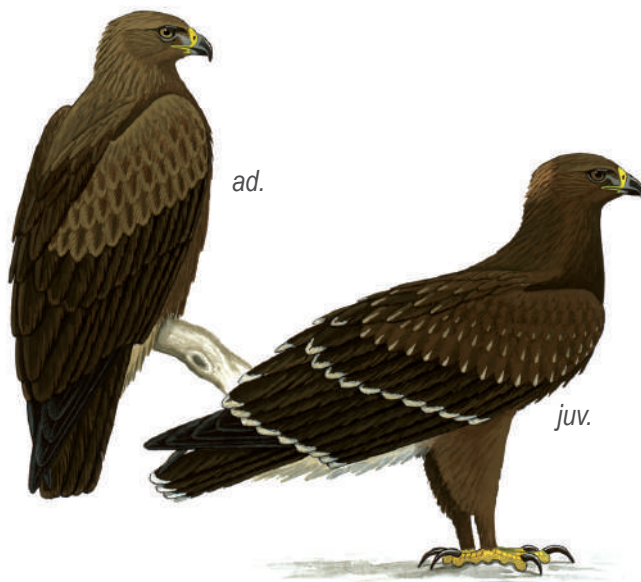
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 55 – 65 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 143 – 168 cm.

Ky lloj është i një madhësie mesatare, me puplajë kryesisht ngjyrë kafe të errët, ku pendët e fluturimit dhe bishti janë të zeza ndërsa trupi dhe pjesa e nënkrahëve më të zbehta. Pendët parësore kanë një pjesë të bardhë e cila formon një shirit që përbën elementin kryesor dallues të këtij lloji nga Shqiponja e madhe e rosave. Tek të rinjtë, dallohen dy ose tre shirita të zbardhur në pjesën e sipërme të krahëve. Tek të rriturit irisi i syrit është i verdhë ndërsa tek të rinjtë ngjyrë gri në kafe.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Shqiponja e vogël e rosave është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij

ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja e stepave

Shqiponja e madhe e rosave

Shqiponja zverkverdhë

Shqiponja bishtvijëzuar

(*Aquila fasciata*)

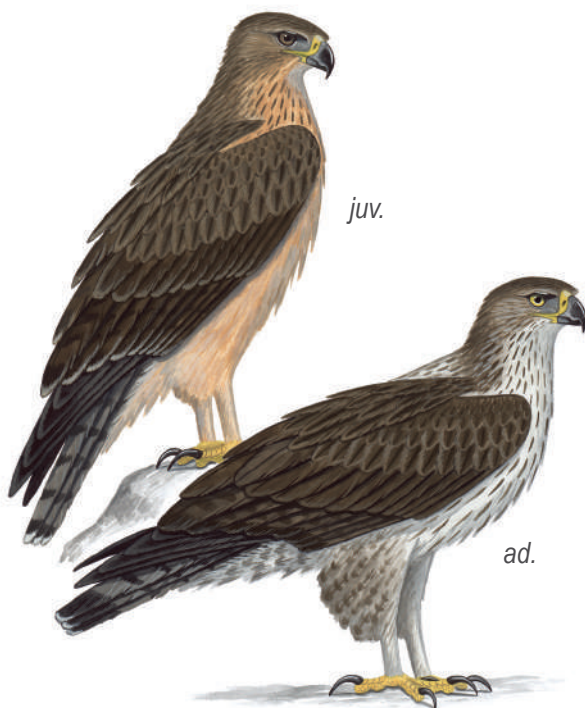
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 55 – 65 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 145 – 165 cm.

Lloj me madhësi mesatare. Tek ky lloj, puplaja e pjesës së sipërme të trupit është e kafenjtë ndërsa asaj të poshtme e zbehtë, me pikla të errëta në gjoks dhe bark. Në pjesën e poshtme të krahëve dallohet një shirit i zi i cili varion në gjerësi tek individë të ndryshëm. Të rinjtë janë të kuqërremtë në pjesën e poshtme të trupit, dhe shiriti i sipërpërmendur është më pak i dallueshëm. Sqepi është gri, me majë pothuajse të zezë. Hunda është e verdhë, thonjtë të verdhemë të zbehtë. Irsi i syrit është i verdhë ose portokalli tek të rriturit dhe kafe i zbehtë tek të rinjtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Shqiponja bishtvijëzuar është lloj i rrezikuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për

Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja gjarpërngrënëse

Shqiponja e vogël (forma e zbehtë)

Shqiponja gjarpërngrenëse

(*Circaetus gallicus*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 62 – 69 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 162 – 178 cm.

Shqiponjë me madhësi mesatare, me kokë të madhe të dallueshme dhe pjesë të sipërme të trupit të kafenjtë. Pjesa e poshtme e trupit dhe e krahëve është pothuajse e bardhë me pikla të vogla të errëta. Koka dhe fyti janë të kafenjtë dhe bëjnë kontrast me trupin e zbehtë. Tek disa individë të rinj, piklat në pjesën e poshtme të trupit mungojnë dhe fyti është gjithashtu më i zbehtë, çka i jep shpendit një pamje tërësisht të bardhë të pjesës së poshtme të trupit. Këmbët janë ngjyrë blu ose gri tek individët e rritur dhe ngjyrë vjollcë tek të rinjtë. Baza e sqepit është ngjyrë gri në kafe, ndërsa maja ngjyrë kafe e errët. Hunda ngjyrë blu në gri tek të rriturit dhe gri e zbehtë tek të rinjtë. Irisi i syrit është i verdhë i ndritshëm ose ngjyrë portokalli.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Shqiponja gjarpërngrenëse është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij

ad.

ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 *“Për Mbrojtjen e Faunës së Egër”* dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e *“Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”*, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 *“Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”*. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja e vogël (forma e zbehtë)

Shqiponja bishtvijëzuar

Shqiponja e vogël

(Aquila pennata)

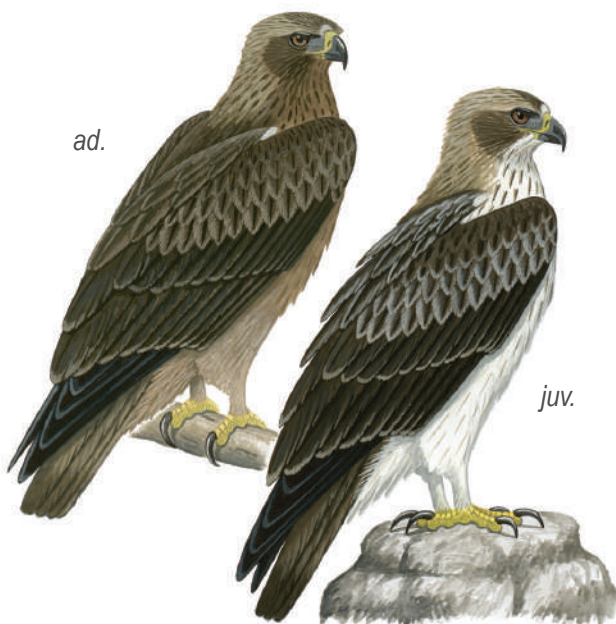
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 42 – 51 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 110 – 135 cm.

Shqiponjë me madhësi mesatare, pothuajse sa Huta. Ky lloj haset në dy forma, në atë të zbehtë dhe të errët. Në formën e zbehtë, pjesa e sipërme e trupit është e kafentë ndërsa ajo e poshtme e bardhë e pikluar imët, me pendët e fluturimit të zeza. Në formën e errët, shpendi është tërësisht i kafentë. Shenjë e veçantë dalluese te të dy format janë “njollat” e bardha te shpatullat (në të dy anët e qafës). Sqepi është ngjyrë gri i errët, pothuajse i zi në majë. Hunda dhe thonjtë janë në ngjyrë të verdhë. Irisi është ngjyrë e verdhë ose e verdhë në kafe tek të rriturit, dhe ngjyrë kafe në blu tek të rinjtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Shqiponja e vogël është lloj i rrezikuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen

e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Shqiponja bishtvijëzuar

Qifti i zi

Huta

Qifti i zi

(*Milvus migrans*)

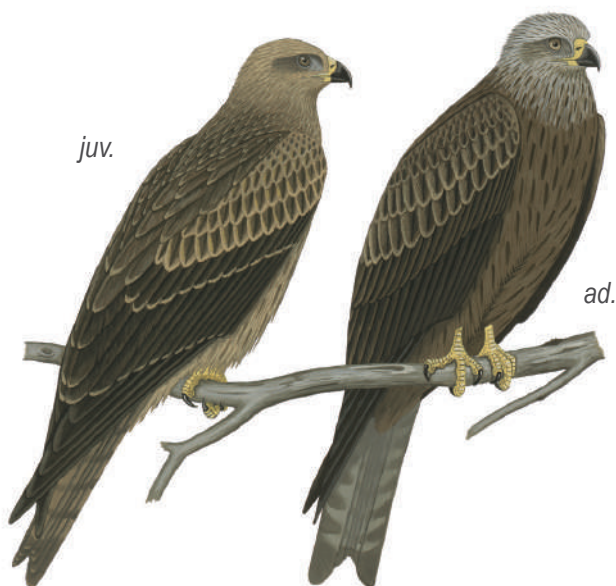
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 48 – 58 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 130 – 155 cm.

Grabitqar i ditës me madhësi mesatare, me puplajë kafe të errët. Tipari më i veçantë dallues për këtë lloj është bishti ngjyrë gri në kafe, në formë gërshëre. Koka është ngjyrë gri e zbehtë. “Dylli” dhe këmbët janë të verdha, ndërsa sqepi i zi. Irisi i syrit është gri në kafe ose ngjyrë e verdhë e zbehtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Qifti i zi është lloj i rrezikuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo

vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Qifti i kuq

Shqiponja e vogël

Huta

Huta bishtbardhë

(*Buteo rufinus*)

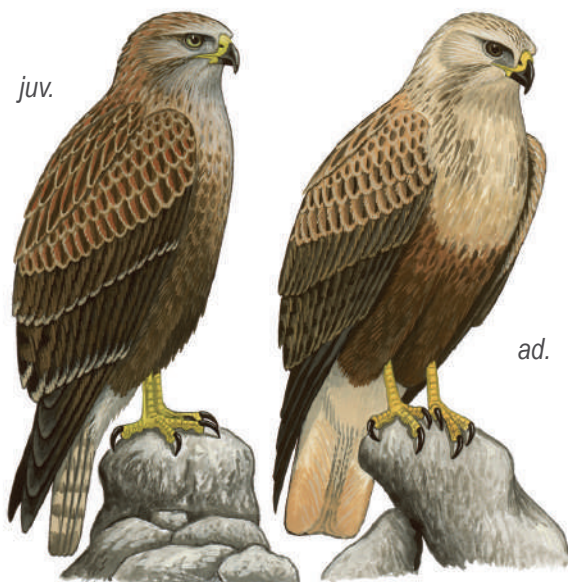
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 50 – 61 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 130 – 150 cm.

Ky lloj është pak më i madh se Huta dhe ka puplajë kryesisht të kuqërremtë. Megjithatë, puplaja mund të ndryshojë nga e kuqe e zbehtë, në kafe të errët. Shpendët e kuqërremtë janë më të shumtë në numër. Ndër tiparet më të veçanta të dallimit janë bishti i zbehtë dhe barku i errët, së bashku me puplajën e kofshëve. Koka është e zbehtë dhe pothuajse e bardhë tek disa individë të rritur. Sqepi është i zi, ndërsa hunda dhe këmbët të verdha. Irsi është i verdhmë në kafe. Në përgjithësi të rinjtë janë më të errët dhe bishtin e kanë dallueshëm të errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Huta bishtbardhë është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin

23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Huta

Huta

(*Buteo buteo*)

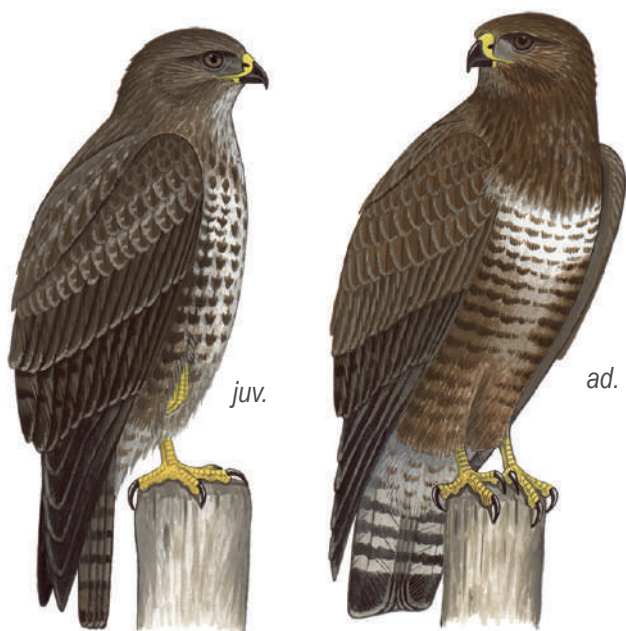
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 46 – 58 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 110 – 132 cm.

Shpendi grabitqar i ditës me madhësi mesatare më i zakonshëm në Shqipëri. Puplaja varion gjerësisht: nga pothuajse e bardhë tek disa individë në pothuajse të zezë në individë të tjerë. Megjithatë puplaja që dominon është ajo e kafenjtë me pjesë të poshtme të trupit të zbehtë të pikluar, me një shirit të gjerë të bardhë në gjoks. Bishti është ngjyrë kafe në të kuqërremtë me disa (4-6) shirita të errët, ku ai i fund bishtit është i gjerë. Hunda dhe këmbët janë të verdha. Sqepi gri me majë të errët. Irisi gri në kafe.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Huta është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve

dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Huta bishtbardhë

Huta me kalca

Gjeraqina e shkurtës

(*Accipiter nisus*)

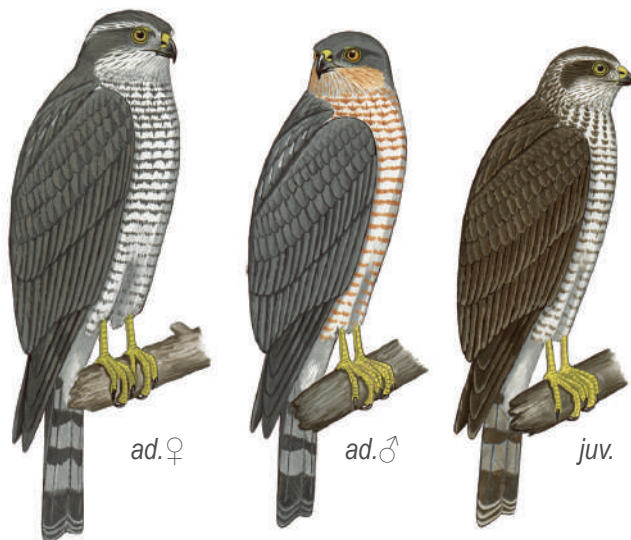
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: ♂ 29 – 34 cm; ♀ 35 – 41 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: ♂ 58 – 65 cm; ♀ 67 – 80 cm.

Gjeraqinë tipike, me bisht të gjatë dhe krahë të gjerë. Pjesa e sipërme e trupit tek ky lloj është ngjyrë gri, ndërsa ajo e poshtme e zbehtë me shirita të hollë të errët, të cilët janë më të dallueshëm tek femra. Përgjatë sezonit të riprodhimit mashkulli ka gjoks të kuqërremtë dhe “njolla” të bardha në shpatulla. Të rinjtë kanë shpinë të kafentjete dhe shiritat në pjesën e poshtme të trupit janë më të trashë. Hunda dhe këmbët janë të verdha të zbehta. Tek ky lloj, pjesa e kofshëve është e hollë dhe e gjatë. Sqepi është gri i errët me majë të zezë. Irisi është ngjyrë e verdhë e errët në portokalli tek të rriturit dhe gri tek të rinjtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Gjeraqina e shkurtës është lloj i rrezikuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d”

(Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Gjeraqina këmbëshkurtër

Gjeraqina

Sokoli

Gjeraqina

(*Accipiter gentilis*)

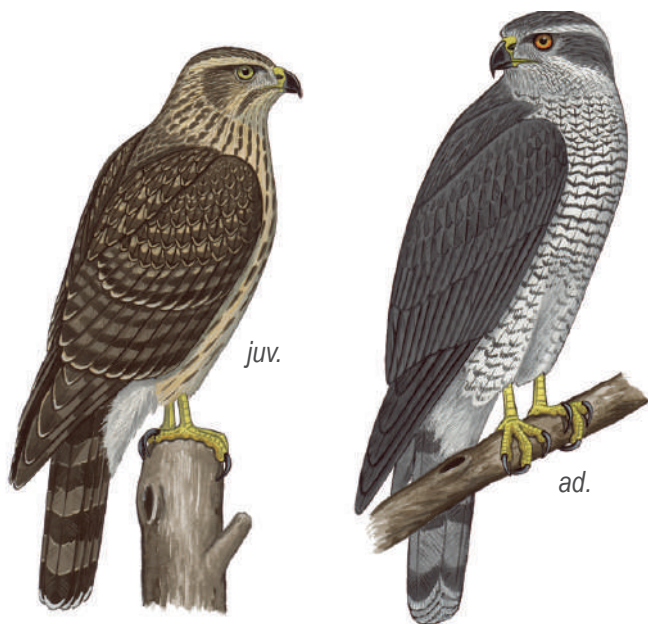
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: ♂49 – 56 cm; ♀58 – 64 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: ♂93 – 105 cm; ♀108 – 127 cm.

Shpend grabitqar i ditës në madhësi mesatare, pothuajse sa Huta, por me krahë më të gjerë dhe bisht më të gjatë. Të rriturit janë ngjyrë gri në pjesën e sipërme të trupit dhe të zbehtë në pjesën e poshtme, me gjoks dhe bark të vijëzuar. Të rinjtë janë të kafentë në pjesën e sipërme të trupit dhe të kuqërremtë të vijëzuar në atë të poshtme. Bishti është ngjyrë gri i errët me 3-4 shirita ngjyrë kafe në të zezë. Sqepi është i zi me bazë gri. Këmbët janë ngjyrë limoni, me kofshë të trasha. Iri i syrit është ngjyrë portokalli në të kuqe tek meshkujt e rritur dhe portokalli tek femrat e rritura, ndërsa tek të rinjtë kafe e errët në të zezë. Hunda është ngjyrë jeshile në të verdhë. Gjeraqina mund të ngatërrohet me Gjeraqinën e shkurtës por dallohet nga përmasat e saj më të mëdha, vetulla e bardhë e dallueshme dhe këmbët më të trasha. Femrat janë më të mëdha se meshkujt.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Gjeraqina është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e

gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Gjeraqina e shkurtës

Gjeraqina këmbëshkurtër

Gjeraqina këmbëshkurtër

(*Accipiter brevipes*)

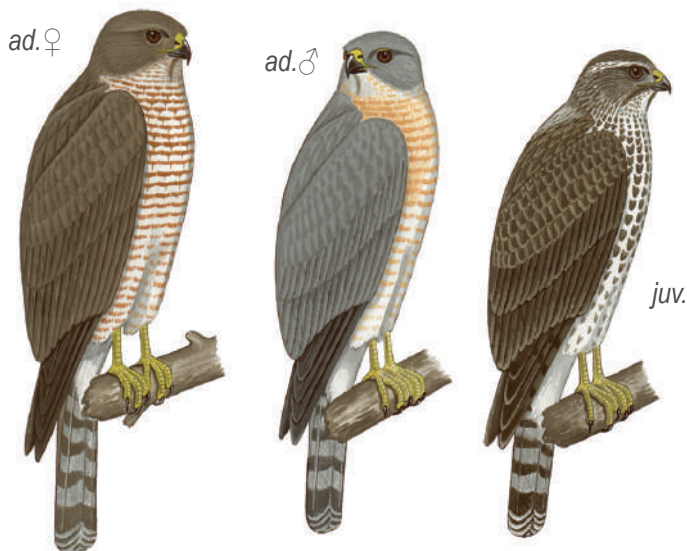
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 30 – 37 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 63 – 76 cm.

Ky lloj është i ngjashëm me Gjeraqinën e shkurtës, por mund të dallohet nga majat e zeza të krahëve i cili është tipari kryesor dallues. Individët e rritur janë ngjyrë blu në gri në pjesën e sipërme të trupit dhe të zbehtë me shirita të kuqërremtë në pjesën e poshtme. Tek të rinjtë shiritat janë vertikal dhe formohen nga pikla të errëta. Sqepi gri në të zezë dhe i zbehtë në bazë. Hunda dhe këmbët janë të verdha. Iri është i kuq në kafe tek individët e rritur (tek Gjeraqina e shkurtës është i verdhë) dhe ngjyrë gri ose gri në kafe tek të rinjtë. Individët e rinj dhe femrat kanë një shirit të errët në qendër të fytyrës dhe mjekrës.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Gjeraqina këmbëshkurtër është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij

ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlvë; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, duke qenë pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë”, ky lloj mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Gjeraqina e shkurtës

Sokoli

(*Falco tinnunculus*)

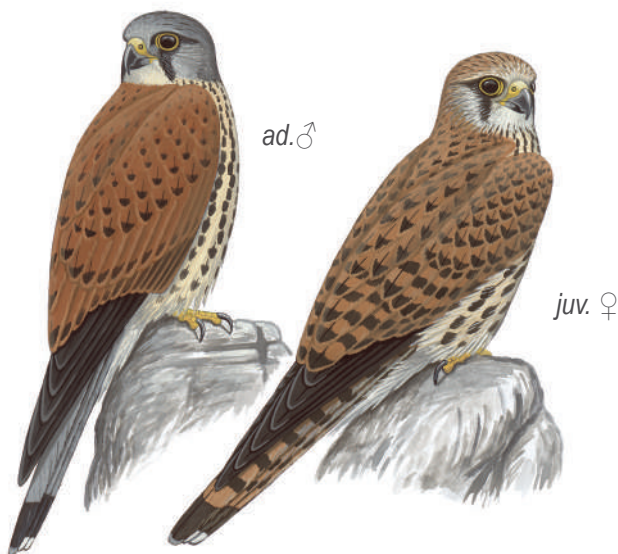
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 31 – 37 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 67 – 78 cm.

Shpend grabitqar i vogël. Fajkoi më i zakonshëm në Shqipëri. Tek ky lloj bishti është i gjatë, krahët e ngushtë dhe me majë të errët të “mprehtë”, shpina e kuqërremtë në kafe me pikla të errëta. Tek meshkujt bishti është tërësisht gri me një shirit të gjerë të errët në fund, ndërsa tek femrat dhe të rinjtë bishti është me shirita të errët përgjatë gjithë sipërfaqes. Tek të dy gjinitë pjesa e poshtme e trupit është e zbehtë me pikla të errëta. Thonjtë janë të zinj. Sqepi është ngjyrë gri e errët në blu, pothuajse i zi në majë. Hunda dhe këmbët janë të verdha. Irsi është i kafentë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Sokoli është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d”

(Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Sokoli i vogël

Gjeraqina e shkurtës

Sokoli këmbëkuq

(*Falco vespertinus*)

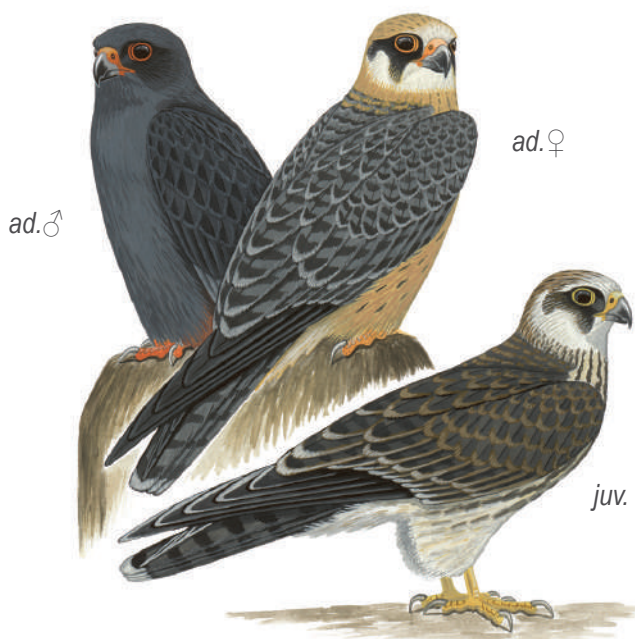
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 28 – 34 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 65 – 76 cm.

Fajkua i vogël. Meshkujt kanë puplajë pothuajse tërësisht ngjyrë blu në gri, ku vetëm puplaja e kofshëve dhe pjesa e nënbishtit janë të kuqe. Tek femrat gjoksi, barku dhe pjesa e nënkrahëve janë të kuqërremta zbehtë, ndërsa bishti dhe pendët e fluturimit janë me shirita. Të rinjtë kanë pikla në pjesën e poshtme të trupit, dhe në bisht dallohen shiritat e zinj. Sqepi është ngjyrë gri me majë të zezë ose kafe të errët. Hunda dhe këmbët janë portokalli në të kuqe. Irsi është ngjyrë kafe e errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri:

Sokoli këmbëkuq është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me

vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit". Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 "Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie", ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Sokoli këmbëkuq, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 "Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër". Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Fajkoi i drurëve

Sokoli

Fajkoi i drurëve

(*Falco subbuteo*)

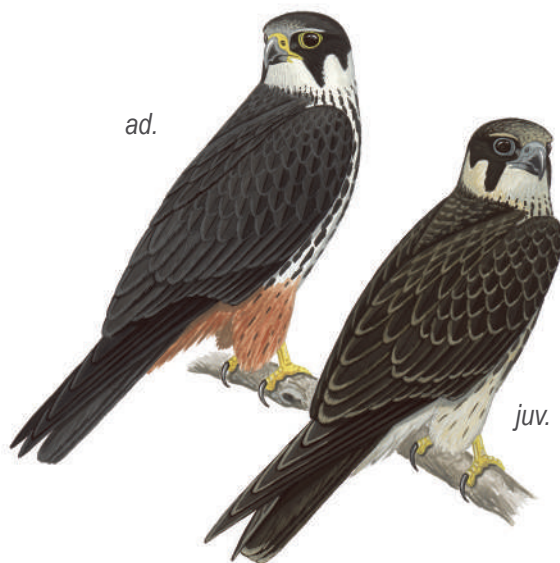
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 29 – 35 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 70 – 84 cm.

Fajkua i vogël, me krahë të gjatë dhe të “mprehtë”. Tek të rriturit puplaja e kofshëve dhe pjesa e nënbishtit janë të kuqe, të cilat bejnë kontrast me barkun e zbehtë të pikluar. Shpina është ngjyrë gri e errët. Ka një “kapuç” të errët në kokë dhe mustaqe të gjera të zeza. Të rinjtë nuk kanë puplajë të kofshëve të kuqe dhe anët e pendëve të shpinës janë të zbehta. Hunda, unaza e syrit dhe këmbët janë ngjyrë e verdhë e ndritshme, ndërsa irisi është kafe e errët. Tek të rinjtë, pendët e bishtit kanë një pjesë të zbehtë në pjesën anësore. Hunda tek të rinjtë dhe unaza e syrit janë gri, ndërsa irisi i kafenjtë dhe këmbët janë ngjyrë e verdhë e zbehtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Fajkoi i drurëve është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d”

(Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Fajkoi i murrme

Sokoli këmbëkuq

Fajkoi i murrmë

(*Falco eleonora*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 36 – 42 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 87 – 104 cm.

Pak më i madh se një pëllumb; fajkua elegant me krahë dhe bisht të gjatë. Ky lloj haset në dy forma: i errët dhe i zbehtë. Në formën e errët, shpendi është tërësisht në ngjyrë në të zezë me pendë fluturimi më të zbehta. Individët e zbehtë, ngjahësojnë me fajkoin e drurëve, ku pjesa e sipërme e trupit është ngjyrë gri e errët dhe pjesa e poshtë e kuqërremtë dhe e pikluar. Ndryshe nga fajkoi i drurëve, fajkoi i murrmë ka vetëm një “mustaqe” dhe pjesa e nënkrahëve është e errët. Këmbët janë të verdha të zbehta në të kuqe të zbehta. Tek të rriturit e formës së errët hunda është blu në gri, ndërsa tek të rriturit e formës së zbehtë është i verdhë, sqepi është blu në gri tek të dy format. Tek të rinjtë hunda dhe sqepi janë ngjyrë blu e zbehtë. Iri është ngjyrë kafe e errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Fajkoi i murrmë është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të

këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: “*Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur*”. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Fajkoi i drurëve

Krahëthadra

(*Falco peregrinus*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: ♂ 38 – 45 cm; ♀ 46 – 51 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: ♂ 89 – 100cm; ♀ 104 – 113 cm.

Skifter trupmadh me krahë të gjerë dhe të mprehtë. Pjesa e sipërme e trupit është gri me kërbisht tipik të zbehtë. Pjesa e poshtme e trupit është e zbehtë (e bardhë me shirita të errët tek të rriturit dhe e verdhë me shirita tek të rinjtë). Koka është e zezë dhe dallohet qartë “mustaqia” e gjerë, karakteristike për këtë lloj. Të rinjtë janë të kafenjtë në pjesën e sipërme të trupit me “dyll sqepi” blu në gri dhe këmbë ngjyë të verdhë në jeshile ose të verdhë në blu. Tek individët e rritur, hunda dhe këmbët janë të verdha.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Krahëthadra është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet

shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: “*Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur*”. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit I të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Krahëthadra e kuqe

Fajkoi i drurëve

Fajkoi i murrmë

Krahëthadra e kuqe

(*Falco cherrug*)

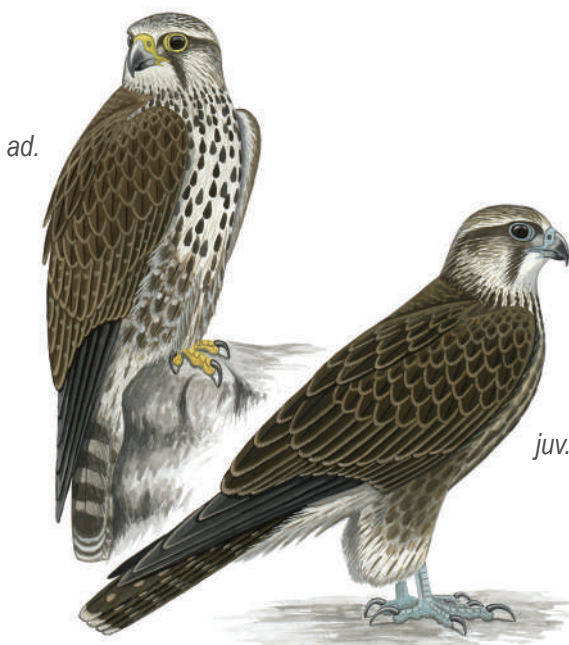
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 47 – 55 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 105 – 129 cm.

Fajkoi më i madh në Shqipëri. Pjesa e sipërme e trupit dhe e krahëve është e kafenjtë, ndërsa gjoksi dhe barku janë të zbehtë me pikla të errëta, puplaja e kofshëve është e errët. Pendët e fluturimit tek ky lloj janë të zbehta dhe bëjnë kontrast me ato të mbulesës së nënkrahut. Koka është e zbehtë, ku dallohet vetulla më e zbehtë dhe një mustaqe e hollë e errët. Individët e rinj, kanë puplajë më të errët dhe janë të pikluar më dendur në pjesën e poshtme të trupit. Bishti është ngjyrë gri në kafe, me njolla të zbehta në fund të pendëve. Kur krahët janë të mbyllur, gjatësia e tyre nuk arrin atë të bishtit. Sqepi është ngjyrë blu në gri me majë ngjyrë kafe të errët. Lëkura e bazës së sqepit dhe këmbët tek individët e rritur janë të verdha, ndërsa tek të rinjtë janë ngjyrë blu në gri.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Krahëthadra e kuqe është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr.

9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Krahëthadra kokëkuqe

Krahëthadra

Krahëthadra kokëkuqe

(*Falco biarmicus*)

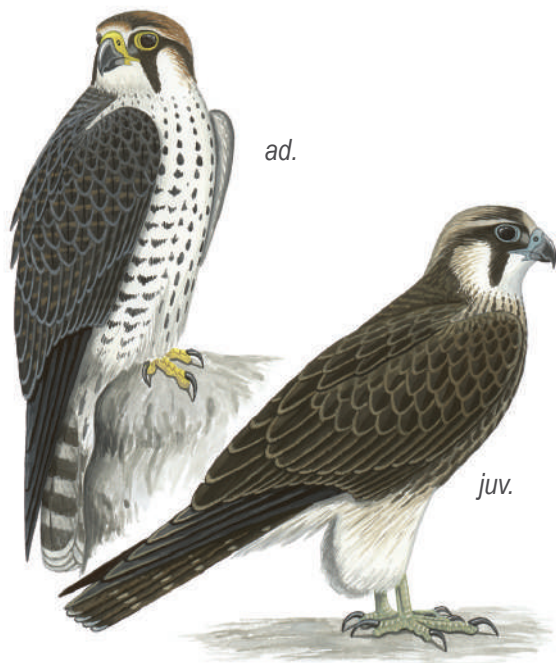
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 43 – 50 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 95 – 105 cm.

Pak më i vogël dhe më i hollë se Krahëthadra e kuqe, me të cilin ngjason shumë. Pjesa e sipërme e trupit tek ky lloj është ngjyrë gri në kafe, ndërsa pjesa e poshtme është e zbehtë dhe me pikla më të imta se tek Krahëthadra e kuqe. Lëkura mbuluese e bazës së sqepit dhe këmbët janë të verdha tek individët e rritur dhe ngjyrë gri në blu tek të rinjtë. Tiparet kryesore që e dallojnë këtë lloj nga Krahëthadra e kuqe janë rrallësia e piklave në pjesën e puplajës së kofshëve, piklat e gjoksit dhe të barkut janë të dallueshme dhe nuk bashkohen me njëra - tjetrën, kurora e kuqe, dhe zgjatimi i krahëve të mbyllur përtej bishtit.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Krahëthadra kokëkuqe është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në

nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: *“Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”*. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohej vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohej: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Krahëthadra e kuqe

Sokoli

SHPENDËT GRABITQARË TË NATËS

Bufi i madh

(*Bubo bubo*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 59 – 73 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 138 – 170 cm.

Bufi më i madh në Shqipëri, me kokë të madhe dhe veshë të gjatë. Koka dhe qafa kanë shirita të zinj të gjerë dhe i gjithë trupi është i mbuluar me shirita të errët më të imët. Veshët janë të zinj, me maja të verdha. Pjesa e sipërme e trupit është e kuqërremtë me pikla dhe shirita ngjyrë kafe në të zezë ose të zinj. Pjesa e poshtme e trupit është e kuqërremtë me pikla të zeza. Irisi është ngjyrë portokalli e errët në të kuqe. Sqepi dhe thonjtë janë të zinj.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Bufi i madh është lloj i rrezikuar në mënyrë kritike për zhdukje në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika

1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Bufi veshgjatë

Kukuvajka mjekëroshe

(*Tyto alba alba*, *Tyto alba guttata*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 33 – 39 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 80 – 95 cm.

Buf në madhësi mesatare me trup elegant. Kokën e ka të madhe, me “disk” të fytyrës të bardhë në formë zemre. Pjesa e sipërme e trupit është ngjyrë hiri me “njolla” të kuqërremta të shpërndara shkujdesur, dhe pipkla të zeza dhe të bardha. Pjesa e poshtme e trupit është e verdhë në të kuqërremtë me pikla të errëta (tek nënloji *Tyto alba guttata*) ose tërësisht e bardhë (tek nënloji *Tyto alba alba*). Sqepi është i hirtë ose i verdhëm në gri. Thonjtë janë ngjyrë kafe në të zezë. Irisi i syrit është ngjyrë kafe i errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Kukuvajka mjekëroshe është lloj i përkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat

*Tyto alba
guttata*

*Tyto alba
alba*

“a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e Aneksit II të Konventës së CITES dhe “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Asnjë

Tyto alba guttata

SHPENDËT KËNGËTARË

Lauresha

(*Alauda arvensis*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 16 – 18 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 30 – 36 cm.

Puplaja e pjesës së sipërme është ngjyrë gri në kafe dhe pjesa e nënkrahëve e hirtë, me pendët e fluturimit të bardha në skaje. Anët e bishtit janë të bardha. Kreshta është e vogël dhe jo aq e theksuar sa te dervishi. Gjoksi është i pikluar dhe barku i bardhë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Lauresha është lloj i pakërcënuar në Shqipëri dhe gjendet gjithashtu në listën e llojeve të faunës së egër objekt gjuetie, në bazë të VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”. Përpos këtij fakti, gjuetia e këtij lloji është e ndaluar në Shqipëri në bazë të ligjit Nr.61/2016 “Për Shpalljen e Moratoriumit të Gjuetisë në Republikën e Shqipërisë”, për aq kohë sa ky ligj të jetë në fuqi. Në nenin 1 të këtij ligji përcaktohet shprehimisht: “Qëllimi i këtij ligji është ndalimi i ushtrimit të aktivitetit të gjuetisë, me qëllim përmirësimin e gjendjes së llojeve të faunës së egër, objekt gjuetie”. Në bazë të Nenit 6, shkeljet e këtij ligji në rast kur nuk përbëjnë vepër penale, përbëjnë kundravajtje administrative dhe dënohen me gjobë në masën nga 80 000 (tetëdhjetë mijë) deri në 1 000 000 (një milion) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes sanksionet përforcohen me dënime plotësuese.

Lloje të ngjashëm:

Drenja

ad.

Dervishi

(*Galerida cristata*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 17 – 19 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 30 – 35 cm.

Puplaja është gri në kafe, bishti kryesisht i errët me pendët e qendrës të kuqerremta në kafe dhe anë të kafenjta. Dallohet nga drenjat e tjera nga kreshta e dallueshme në kokë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Dervishi është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Dervishi, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Lauresha

ad.

Gushëkuqi

(*Erithacus rubecula*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 12 – 14 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 20 – 22 cm.

Shpend i vogël me shpinë të kafenjtë dhe gjoks të kuqërremtë, ndërsa barkun e ka të bardhë. Të rinjtë janë të kafenjtë me gjoks, shpinë dhe kokë të pikluar.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Gushkuqi është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Gushkuqi, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Bilbili

Bilbili

(*Luscinia megarhynchos*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15 – 16 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 23 – 26 cm.

Ky lloj ka puplajë kryesisht të kafenjtë ku barku është i zbehtë dhe bishti është ngjyrë ndryshku. Sytë janë të errët dhe unaza e syrit e zbehtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Bilbili është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Bilbili, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Gushëkuqi

ad.

Tusha këngëtare

(*Turdus philomelos*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 20 – 23 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 33 – 36 cm.

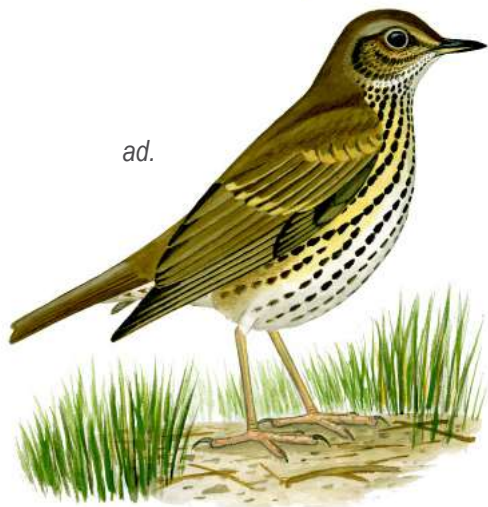
Puplaja e pjesës së sipërme të trupit është e kafenjtë, barku është i zbehtë me pikla që duket sikur rrëshqasin nga gjoksi drejt fundit, ndërsa gjoksi është i zverdhur. Mund të ngatërrohet me Mullibardhën, por tek ky lloj pjesa e nënkrahëve është ngjyrë gri, ndërsa tek Tusha këngëtare janë të kuqërremtë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Tusha këngëtare është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Tusha këngëtare, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Mullibardha

ad.

Mëllenja

(*Turdus merula*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 23 – 29 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 34 – 38 cm.

Mashkulli është tërësisht i zi me sqep dhe unazë të syrit të verdha të ndritshme. Femrat dhe të rinjtë kanë puplajë ngjyrë kafe të errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Mëllenja është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Mëllenja, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Tusha këngëtare

Avdosa

(*Fringilla coelebs*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 14 – 16 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 25 – 28 cm.

Meshkujt kanë kokë dhe qafë ngjyrë gri në blu ndërsa faqet, gjoksin dhe barkun i ka ngjyrë tulle. Krahët i ka të zinj me shirita të bardhë. Femrat kanë puplajë të ngjashme por më të zbehtë që vjen si ngjyrë gri në kafe.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Avdosa është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Avdosa, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Drizaku

Kërpëza

(*Carduelis cannabina*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 12 – 14 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 21 – 25 cm.

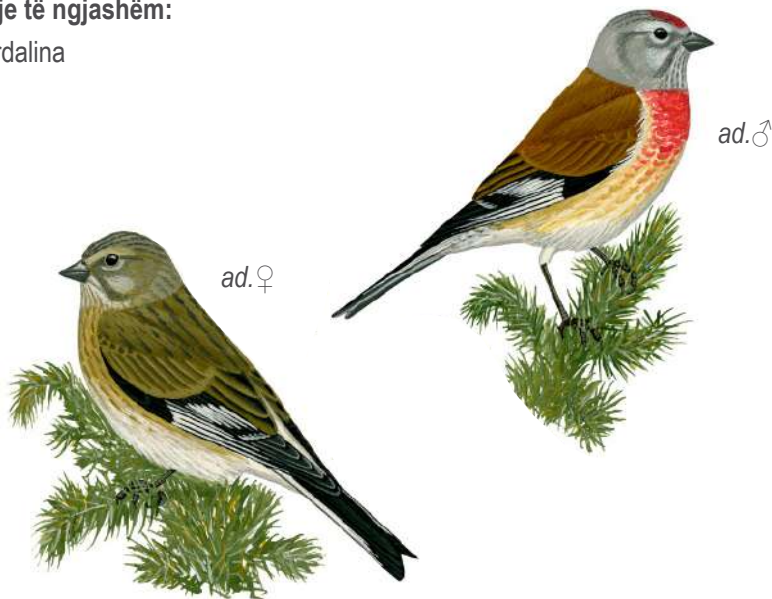
Meshkujt kanë kokë të hirtë me ball të kuq. Shpina është tërësisht e kafenjtë te meshkujt dhe e pikluar zbehtë te femrat. Gjoksi është i kuq. Sqepi është i errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Kërpëza është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Kërpëngrënësi, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Gardalina

Gardalina

(*Carduelis carduelis*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 12 – 13 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 21 – 25 cm.

Një prej shpendëve këngëtarë më shumëngjyrësh në Shqipëri. Sqepin e ka në formë koni, fytyrën të kuqe me faqe të bardha dhe kurorën e zverkun të zeza. Shpina ëshë ngjyrë kanelle ndërsa krahët janë me pjesë të verdha dhe të zeza. Kërbishti është i bardhë, bishti i zi me njolla të bardha.

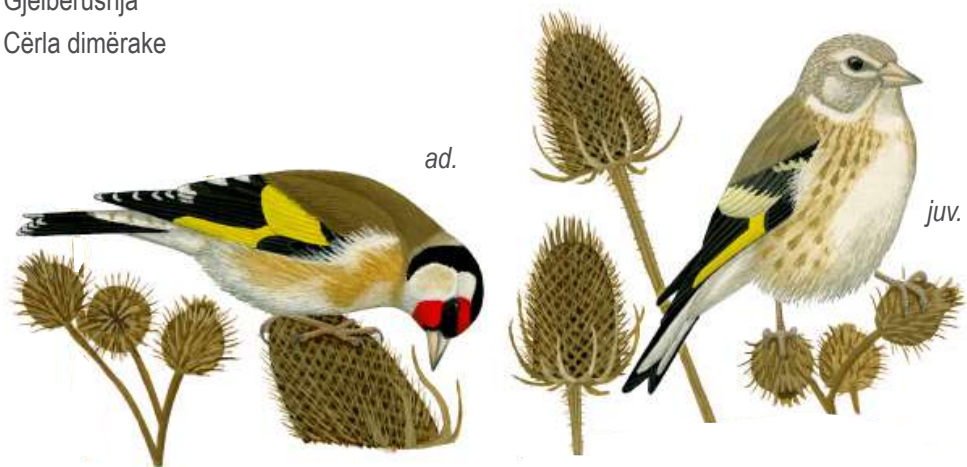
Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Gardalina është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Gardalina, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Gjelbërushja

Cërla dimëake

Gjelbërushja

(*Carduelis chloris*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 14–16 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 25–27 cm.

Puplajë jeshile e errët me një pjesëz të verdhë në krah dhe pjesën e jashtme anësore të bishtit gjithashtu të verdhë. Femra është më e zbehtë.

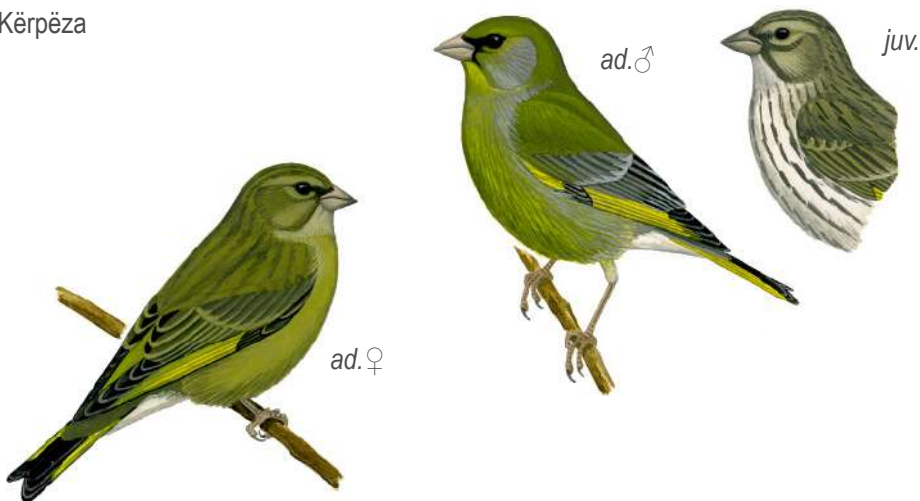
Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Gjelbërushja është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Gjelbërushja, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Cërla dimërake

Kërpëza

Cërla dimërake

(*Carduelis spinus*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 11–12 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 20–23 cm.

Mashkulli ka ballë, kurorë dhe qafë të zezë. Krahë të zinj me shtresa të verdha. Bishti është në formë sfurku me shirit të errët në pjesën qendrore. Faqet, gjoksi, nënbishti dhe mbibishti janë ngjyrë limoni. Pjesa e poshtme e barkut, ijet dhe shpina janë me pikla. Femra është e ngjashme, por me puplajë më të zbehtë.

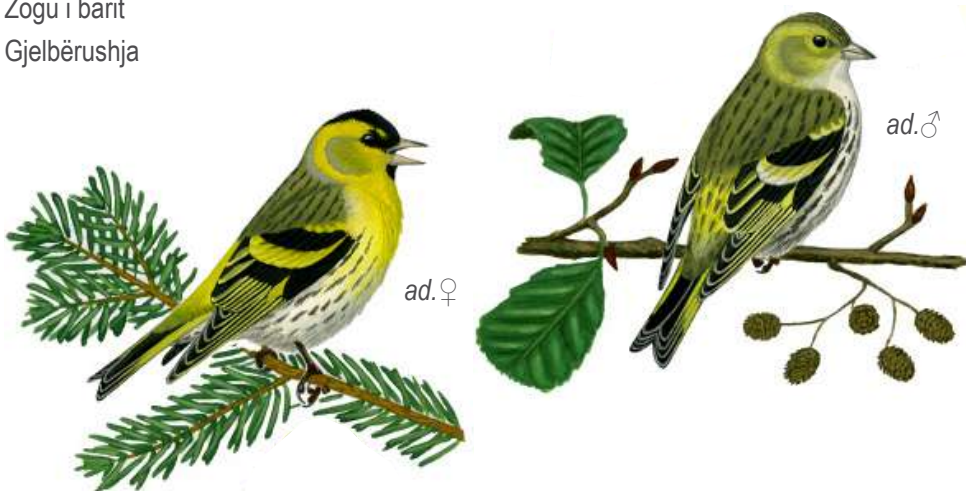
Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Cërla dimërake është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Cërla dimërake, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Zogu i barit

Gjelbërushja

Zogu i barit

(*Serinus serinus*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 11–12 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 18–20 cm.

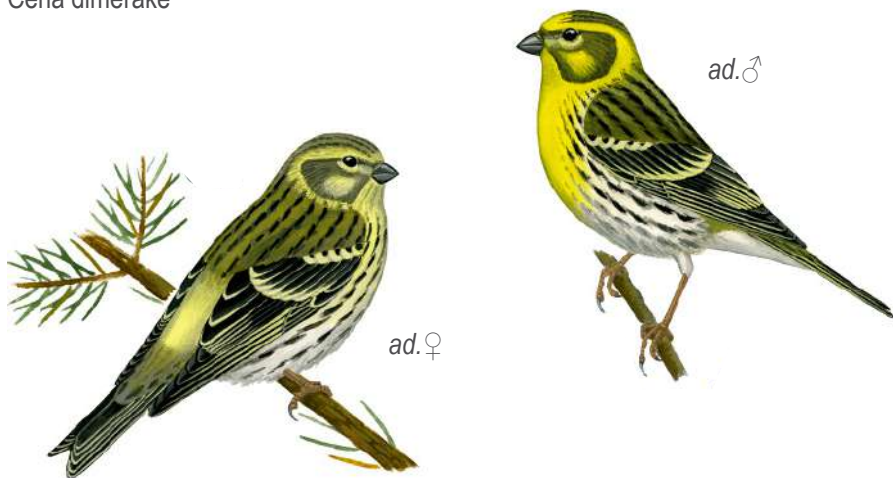
Gjoksi, koka dhe kërbishtja të mashkulli kanë ngjyrë limoni, ndërsa faqet janë më të errëta. Shpina është jeshile në të verdhë me shirita të zinj. Ljet janë të zbehta me shirita të zinj. Femra ka puplajë të ngjashme edhe pse jo aq të ndritshme dhe ka gjoksin dhe barkun tërësisht pikalosh.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Zogu i barit është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdo lloji forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Zogu i barit, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Cërla dimëake

Kuqalashi çafkëzi

(*Pyrrhula pyrrhula*)

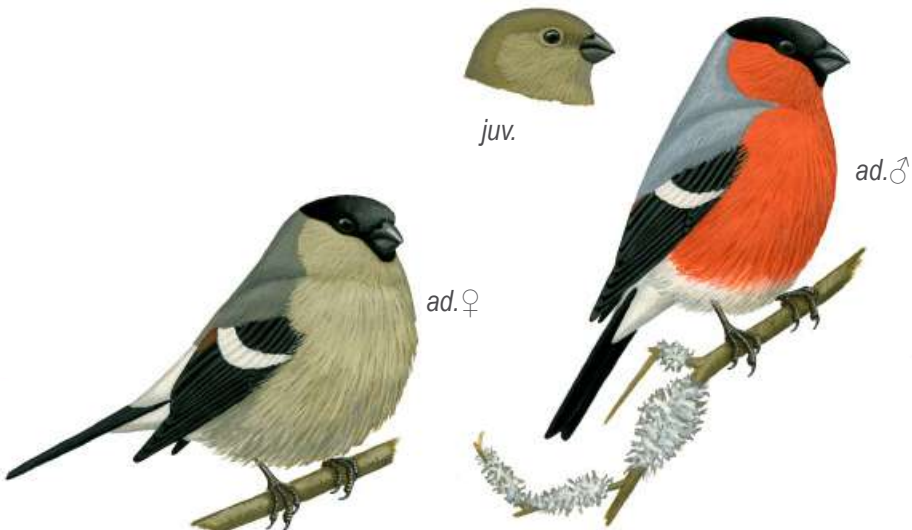
Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15–17 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 22–26 cm.

Shpinë gri, ndërsa krahët, bishti dhe kurora janë të zeza. Mashkulli dallohet nga femra nga pjesa fundore e barkut e kuqe. Tek femra pjesa fundore e barkut është gri në kafe. Në të dy gjinitë kërbishti është i bardhë.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Kuqalashi çafkëzi është lloj i perkeqësuar në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative

nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlvë; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Sqeptrash

Sqepkryqi

Sqeptrashshi

(*Coccothraustes coccothraustes*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 16–18 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 29–33 cm.

Sqep të gjerë e të shkurtër, “frer” dhe “mjekër” të zezë. Kokë dhe bark të kuqërremtë, shpinë kafe të errët. Majën e bishtit e ka të bardhë, ka njolla të bardha në krahë të dallueshme në fluturim.

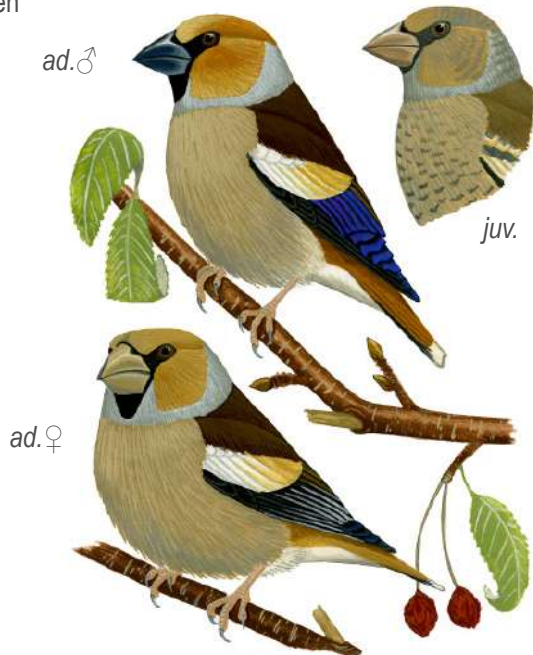
Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Sqeptrashshi është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdo lloji forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Shqeptrashshi, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Kuqalashi çafkëzi

Sqepkryqi

Sqepkryqi

(*Loxia curvirostra*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15–17 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 27–30 cm.

Ka sqep të kryqëzuar të përshtatshëm për hapjen e boçeve të pishës. Mashkulli i rritur është i kuq me krahë të kaftë të errët. Femra është e verdhë në jeshile, dhe të rinjtë janë gri me shirita të kafenj të.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Sqepkryqi është lloj me status “Të dhëna të pamjaftueshme” në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara”. Më tej, në nenin 23, pika

1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Sqeptrashi

Kuqalashi çafkëzi

Cërla e kopshtit

(*Emberiza hortulana*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15–16 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 22–26 cm.

Mashkulli ka qafë dhe kokë gri, me “mustaqe” dhe “mjekër” të bardha. Barku është portokalli, dhe ndahet si me thikë me gjoksin e hirtë. Femra dhe të rinjtë ngjajnë me meshkujt, por grija e gjoksit të tyre fillon e hijëzohet në barkun portokalli dhe bëjnë kontrast më të dobët. Kënga mund të ngatërrohet me atë të Cërlës verdhashe.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Cërla e kopshtit është lloj me status “Të dhëna të pamjaftueshme” në Shqipëri dhe mbrohet rreptësisht nga një bazë e gjerë ligjore. Specifikisht ky lloj mbrohet nga ligji Nr. 9587, datë 20.7.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përmirësuar me ligj Nr.68/2014. Në nenin 20, pikën 1 të këtij ligji citohet shprehimisht se: “*Kapja, marrja, mbajtja dhe përdorimi i individëve të llojeve të kafshëve dhe bimëve të mbrojtura janë të ndaluara*”. Më tej, në nenin 23, pika 1, shkronjat “a-d” (Statusi për mbrojtjen e llojeve veçanërisht të mbrojtura) të po këtij ligji specifikohet se ndalohet vrasja, shqetësimi i qëllimshëm, marrja e vezëve nga foleja, dëmtimi i folesë apo vendeve të qëndrimit, transporti apo shitja e këtij lloji. Kryerja e këtyre veprave të paligjshme sanksionohet në bazë të nenit 53, pikave 1 dhe 2, dhe ndëshkohet me masë administrative nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, bazuar në nenin 54, pika 2, shkronjat “a-k” dhe pika 3, shkronjat “a-b”. Dënimi me gjobë, shoqërohet edhe me konfiskimin e llojeve apo materialeve gjenetike si dhe të mjeteve me

anë të të cilave është kryer veprimi i paligjshëm.

Një mbrojtje e mëtejshme për këtë lloj sigurohet edhe në ligjin Nr. 10006, datë 23.10.2008 “Për Mbrojtjen e Faunës së Egër” dhe konkretisht në Kreun III (Masa të veçanta për ruajtjen e shpendëve të egër), neni 13 (Ruajtja dhe Përshtatja) në pikën 1 përcaktohet se: *“Ruajtja dhe përshtatja e popullatave të shpendëve të egër dhe shtegtarë, në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndihmohen duke u siguruar një status të favorshëm ruajtjeje ekologjike, shkencore dhe kulturore, sipas të cilit ndalohet: a) vrasja ose kapja e qëllimshme e tyre me çdo metodë; b) dëmtimi i qëllimshëm, zhvendosja e shkatërrimi i çerdheve dhe i vezëve të tyre; c) marrja dhe mbajtja e vezëve nga gjendja e egër edhe nëse këto vezë janë bosh; ç) shqetësimi i qëllimshëm i shpendëve, veçanërisht gjatë periudhës së shumimit dhe rritjes së të vegjëlve; d) mbajtja në robëri dhe gjuetia e llojeve të ndaluara me akt normativ; dh) mbajtja, transporti, shitja dhe ofrimi për shitje i shpendëve të gjallë apo të ngordhur”*. Në këtë ligj, kryerja e veprave të sipërpërmendura sanksionohet me masë administrative, në bazë të nenit 43, pikave 1-15, e cila shkon nga 5000 (pesë mijë) deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë.

Në vijim, ky lloj është pjesë e “Listës së Kuqe të Faunës së Egër të Shqipërisë” dhe për pasojë mbrohet edhe nga ligji Nr. 9867, datë 31.1.2008 “Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për tregtimin ndërkombëtar të llojeve të rrezikuara të faunës dhe të florës së egër”. Shkelja e udhëzimeve të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundravajtje administrative dhe ndëshkohet me gjobë në masën nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri 100 000 (njëqind mijë) lekë dhe në rast përsëritje të shkeljes brenda 1 viti kalendarik, masa e gjobës dyfishohet.

Lloje të ngjashëm:

Cërla sqepkuqe,

Cërla verdhashe,

Cërla gushëgjelbër

Cërla verddhashe

(*Emberiza citrinella*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15–17 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 23–29 cm.

Mashkulli ka kokë, fytyrë dhe bark të verdhë të zbehtë dhe shpinë të kaftë me vijëza të zeza. Ka shiritat të errët në anët e gjoksit dhe në bark. Femra është e verdhë në jeshile, me pjesë të zbehta përgjatë qafës dhe barkut. Kënga e këtij lloji ngjan shumë me atë të Cërlës së kopshtit.

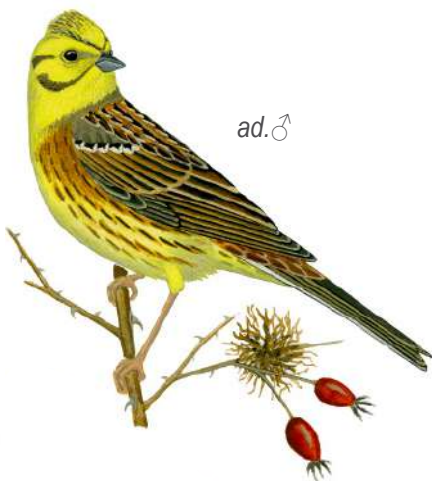
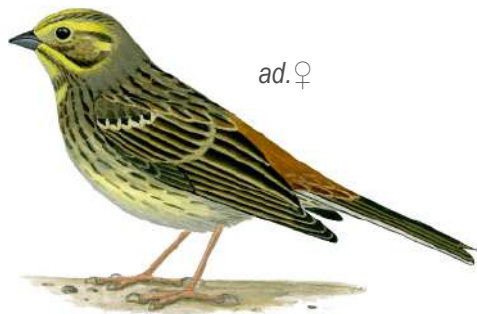
Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Sqeptrashi është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdo lloji forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Shqeptrashi, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Cërla gushëgjelbër

Cërla e kopshtit

Cërla kokëzezë

(*Emberiza melanocephala*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15–17 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 26–30 cm.

Mashkulli ka kokë të zezë dhe shpinë e shpatulla të kuqërremta pa pikla. Pjesa e poshtme e trupit është e verdhë e ndritshme. Femra dhe të rinjtë ngjajnë shumë me mashkullin, por janë më të zbehtë dhe kanë kokë gri në kafe.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

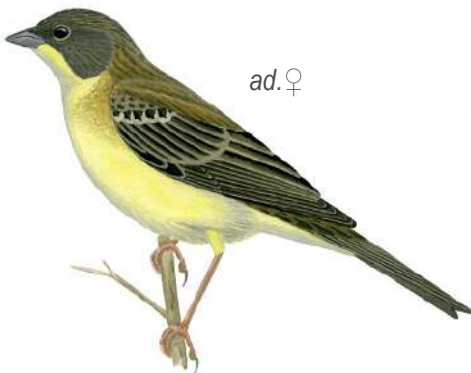
Cërla kokëzezë është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdolloj forme, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Cërla kokëzezë, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Cërla verdhashe

Cërla e kallamishteve

Cërla gushëgjelbër

ad. ♀

ad. ♂

Cërla e malit

(*Emberiza cia*)

Përshkrimi

Gjatësia e trupit: 15–16 cm. Gjatësia e hapjes së krahëve: 22–26 cm.

Fyt dhe kokë gri me vija të zeza. Pjesa e poshtme e verdhë e errët, që bën kontrast me fytyrën. Ky kontrast nuk është aq i qartë te femra dhe ngjyrat bashkohen. Shpinë të kuqërremtë me rripa të errët.

Statusi i mbrojtjes në Shqipëri

Cërla e malit është lloj i pakërcënuar në Shqipëri. Megjithatë gjuetia e këtij lloji, me çfarëdoq formë, është e ndaluar në bazë të ligjit Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për Gjuetinë”, nenit 3 (Llojet objekt gjuetie), pika 1, ku në fjalinë e parë shprehimisht shkruhet “*Gjuetia ushtrohet vetëm mbi individë të llojeve të faunës së egër, që janë shpallur objekt gjuetie me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit*”. Në zbatim të këtij neni është miratuar VKM Nr. 546, datë 7.7.2010 “Për Miratimin e Listës së Llojeve të Faunës së Egër, Objekt Gjuetie”, ku përcaktohen shprehimisht llojet e faunës së egër objekt gjuetie. Cërla e malit, nuk është pjesë e kësaj liste, dhe për pasojë gjuetia e këtij lloji është e ndaluar dhe në bazë të nenit 59, pika 3, ndëshkohet me gjobë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.

Lloje të ngjashëm:

Cërla e kopshtit

Cërla gushëgjelbër

VEZËT

Këto ilustrime përfaqësojnë vezë të llojeve të shpendëve që folezojnë në territorin e Shqipërisë dhe në vendet fqinje. Madhësia e ilustrimeve nuk është sa përmasat reale të vezëve por porcionet ndërmjet vezëve të llojeve të ndryshme janë marrë në konsideratë. Madhësia (lartësia dhe gjerësia) mesatare e vezëve jepet në milimetër. Madhësia e vezëve të të njëjtit lloj ndryshon nga disa milimetër për shpendët e vegjël deri në më shumë se një centimetër për shpendët e mëdhenj.

Shkaba

(*Gyps fulvus*)

92x70 mm

Kali i qyqes

(*Neophron percnopterus*)

66x50 mm

Kali i qyqes

(*Neophron percnopterus*)

66x50 mm

Shkaba e zezë

(*Aegypius monachus*)

90x70 mm

Shqiponja e detit

(*Haliaeetus albicilla*)

75x58 mm

Shqiponja e malit

(*Aquila chrysaetos*)

76x57 mm

Shqiponja zverkverdhë

(*Aquila heliaca*)

78x54 mm

Shqiponja e vogël e rosave

(*Aquila pomarina*)

63x51 mm

Shqiponja gjarpërngrënëse

(Circaetus gallicus)

74x58 mm

Shqiponja e vogël

(Aquila pennata)

56x45 mm

Qifti i zi
(*Milvus migrans*)
54x43 mm

Huta bishtbardhë

(*Buteo rufinus*)

62x48 mm

Huta

(*Buteo buteo*)

54x43 mm

Gjeraqina e shkurtës

(*Accipiter nisus*)

40x33 mm

Gjeraqina
(*Accipiter gentilis*)
58x45 mm

Gjeraqina këmbëshkurtër
(*Accipiter brevipes*)
40x32 mm

Sokoli

(*Falco tinnunculus*)

39x31 mm

Sokoli këmbëkuq

(*Falco vespertinus*)

37x30 mm

Fajkoi i drurëve

(*Falco subbuteo*)

42x33 mm

Krahëthadra

(*Falco peregrinus*)

52x41 mm

Krahëthadra e kuqe

(*Falco cherrug*)

53x43 mm

Krahëthadra kokëkuqe

(*Falco biarmicus*)

50x42 mm

INDEKSI ALFABETIK I LLOJEVE TË SHPENDËVE

Me emrat në shqip dhe në latinisht (në kllapa)

Në mënyrë që të kërkohet sa më lehtësisht, indeksi është ndarë në dy pjesë: INDEKSI I SHPENDËVE GRABITQARË TË DITËS DHE NATËS (BUFAT) dhe INDEKSI I SHPENDËVE KËNGËTARË.

INDEKSI I SHPENDËVE GRABITQARË TË DITËS DHE TË NATËS (BUFAT)

Qifti i zi (*Milvus migrans*) – p. 39 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 101 (vezët)

Kali i qyqes (*Neophron percnopterus*) – p. 23 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 97 (vezët)

Shkaba (*Gyps fulvus*) – p. 21 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 97 (vezët)

Shkaba e zezë (*Aegypius monachus*) – p. 20 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 97 (vezët)

Huta (*Buteo buteo*) – p. 43 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 102 (vezët)

Huta bishtbardhë (*Buteo rufinus*) – p. 41 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 102 (vezët)

Shqiponja bishtvijëzuar (*Aquila fasciata*) – p. 33 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Shqiponja e detit (*Haliaeetus albicilla*) – p. 25 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 98 (vezët)

Shqiponja e vogël (*Aquila pennata*) – p. 37 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 100 (vezët)

Shqiponja e vogël e rosave (*Aquila pomarina*) – p. 31 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 99 (vezët)

Shqiponja gjarpërngrënëse (*Circus gallicus*) – p. 35 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 100 (vezët)

Shqiponja e malit (*Aquila chrysaetos*) – p. 27 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 98 (vezët)

Shqiponja zverkverdhe (*Aquila heliaca*) – p. 29 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 99 (vezët)

Bufi i madh (*Bubo bubo*) – p. 67 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Kukuvajka mjekroshe (*Tyto alba*) – p. 69 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Fajkoi i drurëve (*Falco subbuteo*) – p. 55 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 105 (vezët)

Fajkoi i murrmë (*Falco eleonora*) – p. 57 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Krahëthadra (*Falco peregrinus*) – p. 59 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 106 (vezët)

Krahëthadra e kuqe (*Falco cherrug*) – p. 61 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 106 (vezët)

Krahëthadra kokëkuqe (*Falco biarmicus*) – p. 63 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 106 (vezët)

Sokoli (*Falco tinnunculus*) – p. 51 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 105 (vezët)

Sokoli këmbëkuq (*Falco vespertinus*) – p. 53 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 105 (vezët)

Gjeraqina (*Accipiter gentilis*) – p. 47 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 104 (vezët)

Gjeraqina e shkurtës (*Accipiter nisus*) – p. 45 (përshkrimi dhe ilustrimet); p. 103 (vezët)

Gjeraqina këmbëshkurtër (*Accipiter brevipes*) – p. 49 (përshkrimi dhe ilustrimet); p.104 (vezët)

INDEKSI I SHPENDËVE KËNGËTARË

Avdosa (*Fringilla coelebs*) – p. 79 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Bilbili (*Luscinia megarhynchos*) – p. 76 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Cërla dimërake (*Carduelis spinus*) – p. 83 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Cërla e kopshtit (*Emberiza hortulana*) – p. 90 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Cërla e malit (*Emberiza cia*) – p. 94 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Cërla kokëzezë (*Emberiza melanocephala*) – p. 93 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Cërla verdhashe (*Emberiza citrinella*) – p. 92 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Dervishi (*Galerida cristata*) – p. 74 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Gardalina (*Carduelis carduelis*) – p. 81 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Gjelbërushja (*Carduelis chloris*) – p. 82 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Gushëkuqi (*Erithacus rubecula*) – p. 75 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Kërpëza (*Carduelis cannabina*) – p. 80 (përshkrimi dhe ilustrimet).

Kuqalashi çafkëzi (*Pyrrhula pyrrhula*) – p. 85 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Lauresha (*Alauda arvensis*) – p. 73 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Mëllenja (*Turdus merula*) – p. 78 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Sqepkryqi (*Loxia curvirostra*) – p. 88 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Sqeptrash (*Coccothraustes coccothraustes*) – p. 87 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Tusha këngëtare (*Turdus philomelos*) – p. 77 (përshkrimi dhe ilustrimet)

Zogu i barit (*Serinus serinus*) – p. 84 (përshkrimi dhe ilustrimet)

REFERENCAT

- Големански, В. (гл. ред.) Червена книга на Република България. Том 2. Животни, София, БАН, 2011
- Мичев, Т., Л.Профиров, Д. Симеонов. Птиците на Балканския полуостров. София, Екотан, 2013
- Свенсон, Л., К.Мъларни, Д.Цетерстрьом. Полеви определител на птиците на Европа, Северна Африка и Близкия изток. София, БДЗП, 2013
- Симеонов С., Т.Мичев, Д.Нанкинов. Фауна на България. Т. 20 Aves. Ч. I. София, БАН, 1989
- Спасов, С. На среща с птиците на България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица, Книга 17. София, БДЗП, 2012
- Янков, П. (отг. ред.). Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица, Книга 10. София, БДЗП, 2007
- Pendry, S., Inskipp, C. and Allan, C. Wildlife Trade Low; a UK Enforcer's Factfile. Version II. TRAFFIC International, Cambridge, UK, 2009
- Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterstrom, D. Collins Bird Guide to the Birds of Britain and Europe. HarperCollins, London, 2009
- Mirjan Topi & Stoyan C. Nikolov Udhëzues i shpendëve të Shqipërisë. Janet-45 Print and Publishing 2016
- MMPAU 2006. Libri i Kuq i Faunës Shqiptare. Tiranë
- Cipo, K., Çabej, E., Domi, M., Krajni, A., Myderrizi, O. Fjalor i Gjuhës Shqipe. Ribotim - Tiranë: Çabej 2005.
- Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe Letërsisë. Fjalor i Shqipes së Sotme. Botimet Toena 2002.
- Dhora, Dh. Fjalor i emarve të kafshëve të Shqipërisë, latinisht, shqip, anglisht. Botimet Camaj-Pipa 2008.
- www.arkive.org
- www.birdlife.org
- www.cms.int
- www.iucn.org
- www.iucnredlist.org
- www.moew.government.bg

FAQE NË INTERNET ME INFORMACION TË PËRSHTATSHËM

Informacion mbi rregullat e tregimit të llojeve të egra mund të gjendet në faqet e internetit si mëposhtë:

1. Komisioni Evropian:

http://ec.europa.eu/environment/cites/legislation_bg.htm

2. Ministria e Mjedisit e Shqipërisë

<http://www.mjedisi.gov.al/>

3. Konventa për Tregtinë Ndërkombëtare të Llojeve të Rrezikuara të Florës dhe të Faunës së Egër (CITES):

www.cites.org

4. Unioni Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës:

www.iucn.org

5. Më shumë informacion për llojet e rrezikuara të kafshëve, bimëve dhe kërpudhave mund të gjendet në këtë faqe:

www.arkive.org

6. Shoqata Bullgare për Mbrojtjen e Shpendëve:

www.bspb.org

7. Shoqata për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri

www.ppnea.org

Nëse jeni të interesuar të mësoni më shumë mbi llojet e përfshira në këtë libër si dhe për lloje të tjera shkarkoni falas aplikacionin SmartBirds, i krijuar nga Shoqata Bullgare për Mbrojtjen e Shpendëve:

www.SmartBirds.org

SHËNIME

SHËNIME

SHËNIME

SHËNIME

SHËNIME

SHËNIME

Partnerët e projektit LIFE + “Ruajtja e Shqiponjës Perandorake dhe Krahëthadrës së kuqe në Zonat Natura 2000 në Bullgari”

Partnerët e projektit LIFE + “Masa Urgjente për të Mundësuar Mbijetesën e Kalit të qyqes (*Neophron percnopterus*) në Bullgari dhe Greqi”

Organizata bashkë-financuese: Fondacioni A. G. Leventis

Të dy projektet janë realizuar me mbështetjen financiare të Programit LIFE+ të Komisionit Evropian

Projekti “Toka e Kështjellave dhe Shqiponjave: Një Model Pararojë për Zhvillimin e Turizimit të Qëndrueshëm Natyror në Shqipëri përgjatë Bregdetit Shqiptar të Adriatikut” i mbështetur financiarisht nga Fondi i Partneritetit për Ekosistemet e Kërcënuara (CEPF) nëpërmjet grantit numër 62721

PPNEA

Protection and Preservation of Natural Environment in Albania

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

Shoqata Bullgare për Mbrojtjen e Shpendëve (BSPB) u themelua në vitin 1988 dhe përfaqëson organizatën më të madhe jo-qeveritare për ruajtjen e natyrës në Bullgari. BSPB është anëtare e BirdLife International, një organizatë ndërkombëtare e themeluar në vitin 1922, e cila përfshin një rrjet organizatash partnere nga më shumë se 100 vende të ndryshme të botës dhe numëron mbi 2.6 milion anëtarë dhe më shumë se 10 milion mbështetës.

BSPB-ja punon për ruajtjen dhe mbrojtjen e shpendëve të egër dhe habitateve të tyre si dhe për ruajtjen e biodiversitetit në përgjithësi. “Ne mbrojmë të drejtën e ekzistencës për jetën e egër dhe kështu ndihmojmë për zhvillimin e qëndrueshëm të resurseve natyrore si dhe për mirëqënien e njeriut. Ne punojmë për njerëzit gjithashtu, duke mbrojtur të drejtën e publikut të gjerë dhe çdokujt për një natyrë dhe mjedis të shëndetshëm”.

www.bspb.org

Shoqata për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror në Shqipëri (PPNEA) është organizata e parë jo-fitimprurëse e themeluar në Shqipëri në vitin 1991 dhe aktualisht përfaqëson organizatën më të madhe mjedisore në vend dhe një ndër institucionet më të specializuara në fushën e studimit dhe ruajtjes së biodiversitetit dhe habitateve natyrore. PPNEA ka për qëllim ruajtjen e biodiversitetit dhe zonave me vlera të larta natyrore në vend, duke ndihmuar në rimëkëmbjen e popullatave të rrezikuara të llojeve të faunës së egër dhe ruajtjen e habitateve të tyre. PPNEA punon gjithashtu për trajnimin, edukimin, informimin dhe ndërgjegjësimin e grupeve të veçanta të interesit dhe publikut të gjerë në fushën e ruajtjes dhe zhvillimit të qëndrueshëm të zonave me vlera të larta natyrore në Shqipëri.

www.ppnea.org

ISBN 978-954-8310-40-6